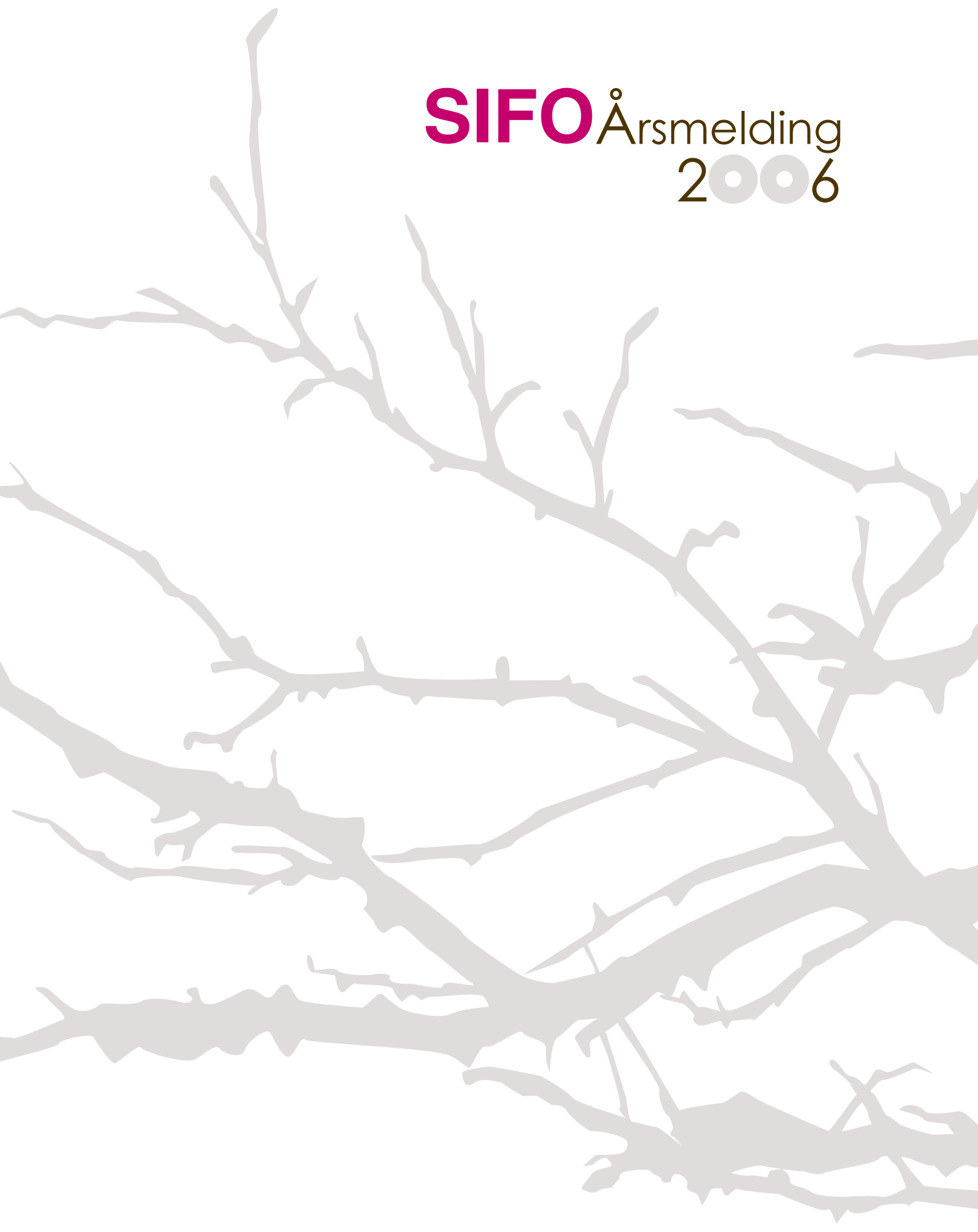

SIFO Årsmelding
2006

Direktøren har ordet

Forbruksforskningens familietre

Forbruksforskningen har sterk forankring i praksis gjennom husstellære og 'home economics'. Tidsskriftet *International Journal of Consumer Studies* het inntil tidlig åttital International Journal of Consumer Studies and Home Economics. Også i SIFO dreidde det seg lenge først og fremst seg om å etablere og spre kunnskap som kunne hjelpe husholdningene å forvalte sine ressurser på best mulig måte. Det gjaldt stell og vedlikehold av klær og tekstiler, tilberedning og oppbevaring av mat, økonomiske disposisjoner og bruk av ny teknologi. Praksis, familie, hverdagsliv og livskvalitet er fortsatt viktige nøkkelord.

En mer akademisk tilnærming til forbruk finnes hos Torstein Veblen, økonomen og sosiologen som for mer enn 100 år siden brukte begrepet 'conspicuous consumption' om forbruket i 'The leisure class'. Pierre Bourdieus nyere klassiker 'La distinction' (1979), bygger på empiriske studier av hvordan smak avhenger av klasse i mange lag. Felles for disse er at de har bidratt til å belyse at forbruk i stor grad avhenger av sosiale og kulturelle forhold. Hva vi kjøper og viser fram avhenger av hvem vi er og til dels hvem vi ønsker å ligne.

Jean Baudrillard, som døde i år, har fått mindre oppmerksomhet. Hans bok om forbrukersamfunnet kom i 1970, men ble først oversatt til engelsk 30 år senere (*The Consumer Society: Myths and structures*). Et hovedpoeng med begrepet forbrukersamfunnet er at forbruksgodene har blitt langt flere og mer tilgjengelige enn da Veblen skrev om påfallende og prangende forbruk i overklassen. Det at vi er omgitt av ting, og at vi mottar en overflod av meldinger om og fra disse er enda mer framtrepende i dag. Hva gjør det med oss å leve omgitt av ting og av reklamebudskap?

Markedsforskningen tjener i stor grad markedsføringen som aktivitet. I likhet

med hustellslære har den dermed først og fremst praktiske siktemål. Skjevheten i tilgangen på informasjon mellom forbrukere og de som vil selge er stor. Dette har også vært myndighetenes argument for uavhengig kontroll med produktmarkedene gjennom tilsyn og testing. Kunnskap om forbrukerne er også interessant for myndighetene. Sammen med nøytral informasjon kan avgifter, begrensning av tilbudet, reklameforbud og merking av varer brukes til å påvirke forbruket.

Poenget med denne korte turen innom noen av forbruksforskningens anvendelser og teoretiske utgangspunkt er å reflektere over det ansvar SIFO har i videre utvikling og formidling av et stort og viktig forskningsfelt. I dag øker interessen for forbrukeren som aktør i markedet. Klimadebatten retter et nytt og sterkt søkelys på miljøkonsekvenser av forbrukersamfunnet. Forbruk er en del av problemet – kan forbrukeren som aktør bidra til løsningen? Forbruksforskningens innhold er endret og utvidet, men volumet har ikke vokst i takt med forbruket, eller i takt med markedsføringsbudsjettene. Det forskes relativt mindre enn før på hva forbruk betyr, hvordan det kan legges til rette for et fornuftig og miljøvennlig forbruk, og lite på samfunnsmessige konsekvenser av endringer i forbrukernes holdning og handlinger.

Utvalget som evaluerte SIFO peker på at det er et stort behov for forskning om forbruk som samfunnsfenomen. Det er nødvendig med "en innsats for å råde bot på misforholdet mellom den interesse for forbrukerne som aktører, som i dag vises av politikere, næringsliv og media på den ene siden, og det forskningsbaserte kunnskapsgrunnlaget på den andre siden." Utvalget oppfordrer oss til videre utvikling og styrking av den vitenskapelige profilen.

SIFO anbefales også å fremme forbrukerperspektivet gjennom aktiv deltakelse i relevante nettverk og samarbeid med andre. Dette er inspirerende utfordringer for et forskningsinstitutt som kombinerer en sterk praktisk tradisjon med akademiske ambisjoner. Kan forbruksforskning bidra til fornuftig forvaltning av våre felles ressurser – ikke bare i husholdningene, men også i global sammenheng?

Anne M. Jervell
Anne M. Jervell

Dette er SIFO

Statens institutt for forbruksforskning (SIFO) er et statlig forvaltningsorgan med særskilte fullmakter underlagt Barne- og likestillingsdepartementet (BLD). SIFOs styre på 7 personer oppnevnes av BLD og består av representanter fra forskningsmiljøer, forbrukerinstitusjoner og SIFOs ansatte. SIFO finansieres gjennom en statlig grunnbevilgning og ved prosjektinntekter. Instituttet har en fri og uavhengig stilling i forsknings- og testfaglige spørsmål, og utfører oppdrag for organisasjoner, offentlige myndigheter og næringsliv.

Formål

SIFO skal være et ledende fagmiljø med formål å drive forskning, utredning og testvirksomhet ut fra hensynet til forbrukernes stilling og rolle i samfunnet.

Gjennom forskning og testvirksomhet skal SIFO legge grunnlaget for å utrede viktige forbrukerproblemer og konsekvenser av blant annet offentlige tiltak og markedets tilbud. Forbruksforskningen skal benyttes som utgangspunkt for å nå forbrukerpolitiske mål, for ivaretagelse av forbrukernes behov og i kunnskapsproduksjon som er viktig for innovasjon av nye varer og tjenester.

Virksomheten

Virksomheten er rettet mot kunnskap om forbrukerne, produktene, markedet og politikken. Forbrukernes hverdagsliv står sentralt. Forskningen berører både bruk av produkter og tjenester og de sosiale og kulturelle sammenhenger som forbruket inngår i. SIFO bidrar også med kunnskap om politikk og andre forhold som regulerer betingelsene for kjøp og bruk av varer og tjenester.

Kompetanse

Instituttet har ca 50 ansatte med en faglig stab som har bakgrunn i samfunnsvitenskap og til dels naturvitenskap/teknologi.

Den faglige virksomheten er organisert i tre faggrupper:

Forbruk og økonomi

Marked og politikk

Teknologi og miljø (herunder produkttesting)

SIFOs formidlingsevne

SIFO er et anvendt forskningsinstitutt med

en formålsparagraf som tilsier at instituttet skal drive offensiv resultatformidling. Målsettingen er god formidling til faglige miljøer, men også til andre miljøer. Gjennom formidling ønsker vi å tydeliggjøre de resultater de tildelte forskningsmidlene har ført til, og slik skape større interesse for SIFOs forskning.

Den faglige formidlingen omfatter publisering i SIFOs ulike rapportserier, i nasjonale og internasjonale tidsskrifter, samt bokpublisering. Målsettingen om å nå miljøer utenom de rent faglige ivaretas best ved å satse bl.a. på en omfattende presse- og kronikkvirksomhet. Betydelig foredragsvirksomhet og undervisningsaktivitet har også vært ledd i en slik satsing. Internett som publiseringskanal er med på å øke tilgjengeligheten til forskningen.

Fagpublisering

Publisering i artikler med fagfelleevaluering (referee) er i år - som i fjor - på et betydelig høyere nivå enn tidligere. Når det gjelder publisering i egne serier har vi hatt en økning sammenlignet med 2005, med 29 publiserte rapporter i egne serier og 2 i eksterne rapportserier, og hele 126 testrapporter fra SIFOs laboratorier. Vi har publisert 13 bokkapitler/artikler i bøker og i tillegg er det levert inn en doktorgradsavhandling.

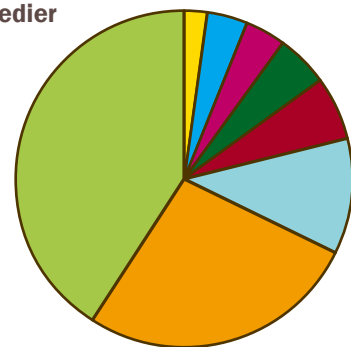
Flere av SIFOs forskere har undervist ved universiteter og høyskoler. Veiledningen av hovedfagsstudenter og mastergradstudenter er omfattende. Vi har til enhver tid tre studenter som har arbeidsplass ved instituttet, i tillegg til at flere studenter med arbeidsplass utenfor SIFO, også får veiledning av instituttets forskere.

Populærformidling

Forskningsformidlingen gjennom foredrag, kronikker, populærvitenskapelige artikler og medieomtale er omfattende. SIFO bidrar med dette til å synliggjøre og belyse viktige forbrukerspørsmål i den offentlige debatt. Vi har over år systematisk formidlet resultater fra prosjekter til pressen. Også i 2006 har SIFOs forskning vært svært synlig i nasjonale medier, og stor oppmerksomhet tyder på at forskningen har høy relevans. I 2006 hadde vi hovedoppslag på en rekke temaer, som forbrukerkompetanse, forbrukernes holdning til reklame, forbrukernes forhold til banker, grensehandel, etisk forbruk og matvaner og mattradisjoner.

Vi har opprettholdt det høye antall egenproduserte kronikker og artikler fra i fjor. I 2006 publiserte SIFOs forskere i alt 33 kronikker, de fleste i riksdekkende aviser som Aftenposten, Dagbladet, VG og Dagens Næringsliv samt i Forbrukerrapporten. I tillegg publiserte SIFO fem bokomtaler og populærvitenskapelige artikler.

I 2006 hadde SIFO totalt ca 1800 presseoppslag fordelt på ulike typer medier

● TV ● Radio ● Regionaviser
● Riksaviser ● Nisjeaviser ● Internett
● Tidsskrifter ● Lokalaviser

Statistikken over formidling gjennom media er basert på medieoppslag hentet fra Observers Online-portal. Kildegrunnlaget består av alle typer medier og er en god indikator på hvor synlig SIFOs forskning har vært. Oversikten viser at vi hadde stort gjennomslag i alle de største riksdekkende aviser, men at Internett er viktig for spredning av vårt stoff, og at det dessuten har en stor regional spredning. Regner en presseoppslagene over i annonseverdi (kjøpt annonse for tilsvarende spalteplass), tilsvarer dette i 2006 ca. 23 mill. kroner.

Likestilling 2006

SIFO er opptatt av at instituttets ansatte skal ha høy og relevant kompetanse, uavhengig av kjønn. Instituttets kvinneandel er høy, både på ledernivå og blant de øvrige ansatte. I 2006 hadde styret en fordeling på 3 kvinner og 4 menn, med kvinnelig styreleder. Ved nominasjon av styrekandidater blir det tatt hensyn til kjønnsbalansen. Det samme gjelder for alle oppnevnte råd og utvalg ved instituttet, forutsatt at kravet til kompetanse ivaretas. SIFO benytter kjønnsnøytrale annonser ved stillingsutlysning.

Fordeling på		kvinner	menn
alle ansatte	adm/info/it	8	3
	fag	21	15
ledernivå	leder/mellomleder	3	3
gj.sn.ltr	leder/mellomleder	70,0	65,0
	adm/info/it	45,0	51,0
	fag	52,8	54,2

Styrets beretning 2006

Evalueringen av SIFO i 2006 har synliggjort instituttets sentrale rolle som leverandør av kunnskap om forbrukernes stilling og rolle i samfunnet. Evalueringsutvalgets anbefalinger er i tråd med styrets prioriteringer av vitenskapelig kvalitet og nasjonal og internasjonal nettverksbygging.

Svært positiv faglig utvikling

2006 ble igjen et godt år for SIFO, med stor aktivitet på alle fagområder. Det har vært en jevn økning i vitenskapelig produksjon. SIFO har nå en publisering av vitenskapelige artikler på samme nivå som andre samfunnsforskningsinstitutter, og må samtidig anses som et av de beste samfunnsfaglige institutter i landet når det gjelder bred forskningsformidling. Mediaanalyser viser at SIFOs forskningsresultater får stor regional spredning gjennom et bredt sett av medier, og resultatene fra SIFOs forskning brukes aktivt både i næringsliv, i det offentlige og i interesseorganisasjoner.

SIFO er evaluert

En evaluering av SIFOs virksomhet ble gjennomført av Norges forskningsråd på oppdrag fra Barne- og likestillingsdepartementet. Rapporten ble levert i mars 2006. Evalueringsutvalget, som var ledet av Folke Ölander, professor ved Handelshøyskolen i Århus, konkluderte med at instituttet har tillit blant brukerne og bidrar til å synliggjøre det forbrukerpolitiske feltet. Utvalget påpeker også forbedringspotensialer:

- den vitenskapelige produktiviteten bør økes gjennom økt internasjonal publisering
- den faglige kvaliteten på forskningen bør styrkes ved bedre teoretisk forankring
- kvalitetssikringssystemet må bedres

Drøfting og oppfølging av evalueringsutvalgets anbefalinger har vært en

viktig sak for styret i 2006. SIFO vil dra nytte av de konstruktive anbefalingene i evalueringsrapporten i det videre arbeidet med strategi for de neste årene. Evalueringen berører også SIFOs tilknytning og finansiering. Et konkret resultat av drøftinger med departementet på dette punkt er at basisbevilgningen for 2007 er fordelt på flere hovedmål: grunnbevilgning, strategisk kompetanseutvikling, forvaltningsrelaterte oppgaver og laboratorie- og testvirksomhet.

Satsing på kompetanse og kvalitet

Ekstern kvalitetssikring av artikler, avhandlinger og prosjektsøknader framheves i evalueringen som en hovedstrategi for vitenskapelig kvalitet. I 2006 ble det avsatt betydelige ressurser til fullføring av doktoravhandlinger, med formål å heve instituttets kompetanse og øke andelen ansatte med doktorgrad.

Publisering er også viktig for instituttets bidrag til – og synlighet i – den internasjonale forskningsdebatten. Styret er derfor tilfreds med at produksjonen av vitenskapelige artikler nå er på et langt høyere nivå enn i evalueringsperioden (2002-2004), og om lag som gjennomsnittet blant samfunnsvitenskapelige institutter. I tråd med målsettingen har SIFO nå større synlighet i internasjonale tidsskrifter innen forbruksforskning. SIFO er også aktivt med i flere internasjonale prosjekter og forskernettverk.

Prosjektinngang og økonomi

SIFO har et uttalt mål om å øke omfanget av eksternt finansierte prosjekter. Dette er i samsvar med anbefalingene i evalueringsrapporten. Økte eksterne inntekter kan gi grunnlag for moderat vekst, og vil også være en indikator på prosjektkvalitet og brukerkontakt. Styret har i 2006 fulgt prosjektinngangen nøye. Omsetningen i 2006 ble lavere enn budsjettet,

men instituttet har ved årsskiftet en tilfredsstillende prosjektportefølje, og det forventes en fortsatt økning i prosjektinngangen i 2007. Instituttet opprettholder høy aktivitet i EU-finansierte prosjekt. Innføring av nytt regnskaps- og prosjektstyringssystem i 2006 gir nye muligheter for å følge utviklingen i prosjektinntektene gjennom året. Styret ser fram til å ha full nytte av dette i 2007.

Nytt styre

Ingeborg Astrid Kleppe gikk av som styreleder i oktober, etter 10 år i ledervervet. Kleppe har med sin faglige kompetanse på forbruksforskningsområdet bidratt til å styrke SIFOs vitenskapelige profil. Nestleder Anne Sæterdal og varamedlemmene Line Vikersveen og Hans Hansen gikk også ut av styret. Det nye styret har syv medlemmer, mot tidligere åtte. Kari Gjestebø er oppnevnt som ny styreleder, med Ellen Katrine Nyhus som vara. Odd Jarl Borch er oppnevnt som nestleder. I november ble det arrangert et seminar som samlet det nye styret, alle ansatte, representanter fra departementet og inviterte gjester rundt temaene faglige utfordringer og brukernes kunnskapsbehov. Ett av formålene med seminaret var å etablere et felles grunnlag for videre strategiarbeid.

Engasjerte ansatte

SIFO har aktive ansatte med et stort engasjement for instituttets formål. De ansatte bidrar sterkt til å synliggjøre forbrukerspørsmål i den norske offentligheten gjennom formidling i media. Styret vil takke instituttets ansatte for god innsats og konstruktiv dialog i 2006.

Regnskap

Resultatregnskap

2006**2005**

Driftsinntekter og driftskostnader

Basisbevilgning fra barne- og likestillingsdepartementet (BLD)	23 100 997	22 660 000
Eksterne prosjekter/oppdrag	10 945 453	11 604 249
Regnskapsmessige periodiseringer	149 666	3 160 314

Sum driftsinntekter **34 196 116** **34 929 866**

Lønnskostnader	22 696 539	22 790 152
Ordinære avskrivninger	117 364	216 885
Andre driftskostnader	6 489 476	7 202 754
Leiekostnader	4 905 867	4 819 276

Sum driftskostnad **34 209 246** **35 029 067**

Driftsresultat **-13 130** **-99 201**

Finansinntekter og finanskostnader

Andre finansinntekter	76 116	15 687
Andre finanskostnader	-632	-38 681

Netto finansresultat **75 484** **-22 994**

Årsresultat **62 354** **-122 195**

Overføringer

Overført til driftsfond	62 354	
Overført til investeringsfond	0	
Overført til omstillings- og kompetansefond	0	-122 195

Sum overføringer **62 354** **-122 195**

Balanse pr. 31. desember

2006**2005**

Eiendeler

Varige driftsmidler:		
Driftsløsøre, inventar, verktøy, kontormaskiner o.l	157 727	275 091

Sum varige driftsmidler **157 727** **275 091**

Omløpsmidler

Fordringer

Kundefordringer	2 757 499	3 051 692
Forskuddsbetaling til leverandør	178 057	152 672
Andre fordringer	8 500	13 105
Prosjekter i arbeid	676 626	0

Sum fordringer **3 620 682** **3 217 469**

Bankinnskudd og kontanter **5 554 997** **5 622 495**

Sum omløpsmidler **9 175 679** **8 839 964**

Sum Eiendeler **9 333 406** **9 115 055**

Balanse pr. 31. desember Egenkapital og gjeld

2006

2005

Egenkapital

Driftsfond	1 546 709	1 484 355
Investeringsfond	1 885 692	1 885 692
Omstillings- og kompetansefond	910 913	910 913
Sum egenkapital	4 343 314	4 280 960

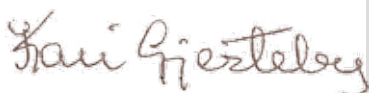
Gjeld

Kortsiktig gjeld

Leverandørgjeld	172 733	891 637
Skyldig offentlige avgifter	826 308	1 388 432
Forskningsforpliktelse	1 127 430	149 666
Periodiserte inntekter	67 427	0
Skyldig lønn og feriepenger	2 239 713	2 229 563
Skyldig merverdiavgift	74 088	174 422
Annen kortsiktig gjeld	-8 947	375
Skyldig AGA/Gruppelivsforsikring	491 340	0
Sum kortsiktig gjeld	4 990 092	4 834 095
Sum gjeld	4 990 092	4 834 095
Sum gjeld og egenkapital	9 333 406	9 115 055

Hilmar Rommetvedt

Kari Gjestebø
Styreleder

Irene Solberg

Bjørn Erik Thon

Odd Jarl Borch

Harald Throne-Holst

Ragnhild Brusdal

● Forbruk og økonomi

Hovedområder

- **Standardbudsjett for forbruksutgifter**
- **Forbrukervalg og forbrukerkompetanse**
- **Gjeld og betalingsproblemer**
- **Barn og unge**
- **Levekår og utsatte grupper**
- **Informasjons- og kommunikasjonsteknologi**

Bakgrunn

Gruppens forskning omfatter temaet forbruk, livsstil og levekår, samt informasjons- og kommunikasjonsteknologi. SIFOs standardbudsjett står sentralt i utviklingen av feltet.

Et overordnet perspektiv innen temaområdet forbrukerøkonomi er forbrukernes ressursdisposisjoner i husholdet. Gjennom dette arbeidet har instituttet posisjonert seg som en helt sentral premissleverandør for aktører som arbeider med forbrukerøkonomiske problemstillinger innen politikk, forvaltning, privat næringsliv og medier.

Gjennom empiriske studier prøver vi å forstå hvordan den enkelte forbruker orienterer seg og gjør sine valg. Vårt mandat er å frembringe økt kunnskap om forbrukernes situasjon, og gjennom formidling bidra til økt forbrukerinnflytelse.

Vi er dessuten opptatt av forbrukets samfunnsmessige og individuelle betydning. På den ene siden kan varer og tjenester ses som kommunikasjonssymboler med en mening knyttet til seg. På den andre siden har forbruksvarer også et bruksaspekt og kan ses som redskaper som kan endre hverdagens tidsbruk og relasjonene mellom folk. Forbruket er et sentralt aspekt både ved inklusjons- og eksklusjonsprosesser.

Ved å studere forbrukerne på så ulike arenaer som bankmarkedet, boligmarkedet, matmarkedet, klesmarkedet

og i uformelle distribusjonssystemer, samt å studere hvordan utsatte grupper som gjeldsøfre og økonomisk svakerestilte barnefamilier får endene til å møtes – eller ikke møtes, får vi stadig større innsikt i hvilke mekanismer som styrer forbrukernes prioriteringer og valg og mulige konsekvenser av disse valgene.

Gruppens forskning innen IKT er tverrfaglig, og tar for seg digitale mediers bruk og rolle i samfunnet sett fra et forbruksperspektiv. Hovedfokuset er konsentrert om forbruk av digitalisert innhold og digitale tjenester. Forskningen omfatter temaer som er knyttet til forbruk gjennom digitale medier, og forbruk av ting som behandler, overfører og presenterer informasjon i digital form. Forskningen tar utgangspunkt i forbrukets sosiale og kulturelle aspekter, men kan også benytte teknologiske og økonomiske perspektiver. Gruppen er videre opptatt av forbrukernes kompetanse om digitale medier, og rettigheter i forbindelse med digitalt forbruk.

Høydepunkter

Forbrukerafferd

SIFO gjennomførte også i 2006 en landsrepresentativ undersøkelse der de fire hovedtemaene gjeldsproblematikk, forbrukerkompetanse, forbrukermakt og forbrukskultur ble viet oppmerksomhet. Hensikten med den årlige SIFO-surveyen er å samle informasjon på viktige forbruksområder som på sikt skal danne grunnlag for tidsserier, samt å bidra til kunnskap på dagsaktuelle forbruksområder. I tillegg til de faste temaene inneholdt 2006-materialet spørsmål knyttet til etisk/politisk forbruk, digital kompetanse, grensehandel, kroppsrelatert forbruk og forsikring. Spørsmålene er utviklet i samarbeid mellom gruppens forskere og representanter fra det øvrige forbrukerapparatet (Barne- og likestillingsdepartementet, Forbrukerrådet og Forbrukerombudet).

Standardbudsjettet

Arbeid omkring Standardbudsjettet er alltid en sentral del av virksomheten på området. SIFO presenterte i 2006 et nytt budsjett basert på egne pris-målinger. Dette er et omfattende arbeid som gjennomføres ved SIFO hvert 3. år. Det ble også etablert et prosjekt for å beregne ekstrakostnader – i forhold til Standardbudsjettets matkurv – ved et kosthold tilpasset personer med familiær hyperkolesterolemi (FH). Prosjektet er et oppdrag for FH Norge. Standardbudsjettet har dessuten vært utgangspunkt for beregninger av en minstestandard for forbruk. Utvikling av minstestandarden var et oppdrag for Sosial- og helsedirektoratet, og ble sluttrapportert i 2006.

Gjelds- og betalingsproblemer

Gjeldskrise og betalingsproblemer har tradisjonelt vært et sentralt tema ved SIFO. I tillegg til at vi hvert år registrerer hvor stor andel av befolkningen som har betalingsproblemer, gjennomfører vi studier av offentlige tiltak mot gjeldsproblemer - og for personer som befinner seg i en slik situasjon. I 2006 ble det blant annet startet en studie for Sosial- og helsedirektoratet om utenrettslige gjeldsordninger.

SIFO deltar i et internasjonalt nettverk om gjeldsproblematikken i Europa i regi av ECRI (Belgia) og i et danskbasert nettverk i regi av Handelshøjskolen i København, Senter for kreditret og kapitalmarkedsret. SIFO har initiert et arbeid med å utvikle et EU-prosjekt om etablering av gjeldsproblemindikatorer i Europa.

Barn og unge

Barn, unge og forbruk er fortsatt et sentralt tema ved SIFO. Det er publisert en rekke rapporter og artikler om temaet. En sentral problemstilling i disse arbeidene har vært kommersialisering, marginalisering og fattigdom. Vi har bl.a. gitt innspill til regjeringens tiltak mot barnefattigdom. Studier av barns økonomiske levekår er et sentralt tema, hvor også forbruks-

veker for barn utvikles i tilknytning til Standardbudsjettet. Det arbeides med en doktoravhandling om kjønn og materiell kultur i overgangen fra barn til ungdom.

Informasjons- og kommunikasjonsteknologi

IKT-forskning er et satsingsområde ved SIFO. Satsingen utvikles dels ved å utnytte interne midler for å bygge opp den grunnleggende kompetansen og dels ved ekstern finansiering av konkrete prosjekter. Sentrale temaer er forbrukerbeskyttelse og rettigheter knyttet til digitale medier. Studier av digital kompetanse og betydningen ny teknologi har for organisering av dagliglivet har en sentral plass. Bruken av digitale medier studeres med familien som kontekst, etnisitet og diaspora, barn og ungdom samt spill og underholdning. Det arbeides med en dr. grad om spilleavhengighet innen satsingsområdet.

Utsatthet og forbruk i de nordiske velferdsstater

Innenfor det nordiske velferdsforskningsprogrammet har forskere fra Lunds universitet, Socialforskningsinstituttet i København og SIFO gjennomført en studie av hva som karakteriserer utsatte grupper forbruksmuligheter og forbruksvilkår i de nordiske velferdsstatene. Et utvalg personer i henholdsvis København, Malmø og Oslo, som ble ansett å være økonomisk utsatte, ble sammenliknet med en gruppe personer med god økonomi (etablerte) i de samme bydelene. Med økonomisk utsatte menes personer som har lav inntekt, men ikke så lav at man åpenbart er fattig. En sentral problemstilling var å finne ut hva det vil si å balansere på forholdsvis stram line for å unngå å havne i fattigdom, og – ikke minst – hvilke mekanismer som gjør at noen faller under denne grensen.

Det er store likhetstrekk i de utsattes situasjon i de tre landene; løs tilknytning til arbeidsmarkedet, én inntektstaker og status som enslige forsørgere. Konsekvensene av å befinne seg i en utsatt økonomisk situasjon er avhengighet og risikoutsatthet. En er avhengig av offentlige økonomiske overføringer. Et fåtall av de utsatte hadde valgt bolig og bosted selv. Det var også få som disponerte bil. Konsekvensen er at bevegeligheten er lav, og en blir avhengig av de fasiliteter og tilbud som finnes i nærområdet. De etablerte hadde et vesentlig breiere nettverk, spredt ut over et stort geografisk område. De utsatte hadde et mer begrenset nettverk, knyttet opp mot nærmiljøet og familien. (Dette nettverket ble ofte beskrevet som avgjørende for å kunne klare seg økonomisk og materielt.)

Mens de etablertes forbruk ofte ble beskrevet som avslappet, lystbetont, praktisk og uproblematisk, uttrykte de utsatte alvor og systematikk i beskrivelsen av sitt forbruk. Det brukes mye tid og krefter på å planlegge og - ikke minst – å prioritere innkjøp. Barnas behov prioriteres først, mens egne (den voksnes) klær er det minst prioriterte. Det er et munnhell som sier at det er dyrt å være fattig – det gjelder også for dem som ikke er fattige, men som beveger seg i randsonen.

Prosjekter i 2006

- 11-2006-16 IKT-satsing: Digitale medier og forbruk
- 11-2006-19 Gjeld og betalingsproblemer - EU
- 11-2006-20 Barn, ungdom, kommersialisering og marginalisering
- 11-2006-25 Mestring av alvorlige betalingsproblemer
- 11-2006-26 Boligpolitikk
- 11-2006-39 Barn og unge i medie-hverdagen
- 11-2006-40 Tillit til mat - e.coli
- 21-2006-46 BoKlok
- 21-2006-50 Utredning om forbrukernes stilling i informasjonssamfunnet
- 90-2005-29 "I want to be me. I want to be cool"
- 11-2004-45 SIFO-survey
- 11-2004-29 Standardbudsjettet
- 11-2004-01 Fotball til glede, fotball til eksellens?
- 11-2003-18 DigiAdvent
- 11-2000-15 Symbolsk forbruk og identitetsarbeid i overgang fra barn til ungdom

Marked og politikk

Hovedområder

- **Distribusjon**
- **Regulering**
- **Forbrukernes innflytelse i markedet**
- **Forbrukerpolitikk**
- **Etisk forbruk**

Bakgrunn

Forbrukernes situasjon må studeres med utgangspunkt i det tilbudet og de valgene de stilles overfor. På SIFO skal vi studere private og offentlige ordninger, strategier og oppfatninger som bidrar til å strukturere forbrukernes valg og vaner. Vi skal også studere forbrukernes politiske og/eller økonomiske strategier for å forsøke å påvirke disse rammene.

Vi mener det er nødvendig å forstå det som skjer "bak disken" for å forstå forbrukernes valg blant det som ligger "i disken". Vi legger et verdikjedeperspektiv til grunn, der en ser på aktører, strategier, teknologier og maktforhold på varenes vei fra råvare via produksjon til de foreligger ferdig til bruk hos forbruker. Vi ser også på hvordan offentlige og private reguleringer bidrar til å forme og ramme inn strategier og praksis langs verdikjedene, herunder også bruken av varene hos forbruker. Samtidig er det vår oppgave å forsøke å forstå hvordan "bilder av forbrukerne" materialiseres og bygges inn i produkter, produksjonsprosesser og markedsstrategier, samt hvordan forbrukerne selv prøver å påvirke disse valgmulighetene i kraft av å opptre som kjøpere og klagere i markedet, eller som velgere og meningsyttere i politiske prosesser (for eksempel leserinnlegg i avisene).

Høydepunkter

Etikk, marked og mat

Det har vært stor aktivitet i 2006 innenfor en rekke større og mindre prosjekter. Viktige stikkord i denne

sammenhengen er etikk, merking og mat. Størst aktivitet har det vært i EU-prosjektet *Welfare Quality*, der målet er å komme fram til merkeordninger på EU-nivå som kan styrke forbrukernes bevissthet om dyrevelferd. Her er det levert flere rapporter om det norske markedet, og resultatene vil etter hvert bli tilgjengelige i form av artikler i internasjonale tidsskrift og i bokkapitler.

Mat og helse

Andre sentrale temaer har vært forholdet mellom mat og helse, og spenner fra ernæringsmerking til studier av matvaner. *Young food* – et treårig prosjekt finansiert av NFR – har fedmeproblemet blant ungdom som tema, der studiet av ungdommers matvaner står sentralt. Funnene herfra vil ha stor relevans for forebyggende helsearbeid. Symbolmerking er et emne som er gjenstand for vår oppmerksomhet på flere områder. SIFO iverksatte et eget satsingsområde under tittelen *Politics of consumption*, der målet er å utvikle flere delprosjekter knyttet til etisk forbruk. Både generell teoriutvikling og studier av faktiske merkeordninger som f. eks. *Fair trade* vil stå sentralt.

Markedsstruktur og distribusjon

SIFO har tradisjonelt bidratt sterkt i forskning rundt markedsstruktur og distribusjonsformer. I 2006 var oppmerksomheten mest rettet mot alternative distribusjonskanaler, slik som lokalmat, økologisk mat og Bondens marked. Samtidig har vi styrket vår teoretiske kunnskap om markedsstrukturer generelt, gjennom prosjekter som omhandler vertikal integrasjon, reguleringsformer og tillit.

Prestisjefyllt formidling

I 2006 fikk flere av SIFOs forskere publisert artikler i velrenommerte internasjonale tidsskrifter omkring mat og matpolitikk, noe som bidrar til å styrke instituttets internasjonale forskningsprofil. Viktige bidrag i denne sammenhengen er Laura Terragnis *A country that never had a BSE Crisis : consen-*

sus and tensions in transforming the Norwegian food system i *Appetite*, Annechen Bugges *Domestic dinner : representations and practices of a proper meal among young suburban mothers* i *Journal of Consumer Culture* og Gun Roos' (som medforfatter) *Age perceptions and physical activity among middle-aged men in three occupational groups* i *Social Science & Medicine*. I tillegg ble flere artikler akseptert for publisering i 2007.

SIFO bidro også på flere andre prestisjefylte formidlingsarenaer. Unni Kjærnes var invitert foredragsholder på utenlandske konferanser, eksempelvis Consumer Science Workshop ved Europakommisjonen i Brussel, og en europeisk forskerkonferanse om dyrevelferd arrangert av den franske meieriorganisasjonen OCHA. På hjemmebane har Annechen Bugge vært invitert hovedinnleder ved ulike konferanser, bl.a. om mattilbudet i norsk servicehandel i regi av Norsk Petroleumsinstitutt.

En sammenlignende og institusjonell analyse av tillit til mat i Europa

Bokutgivelsen *Trust in Food. A comparative and Institutional Analysis* av Unni Kjærnes, Mark Harvey og Alan Warde markerer avslutningen på EU-prosjektet TRUSTINFOOD som har pågått i flere år, med SIFO som koordinator.

Europa har vært vitne til en rekke matvarekriser de senere år som omfatter BSE, skepsis til genmodifisert mat, redsel for dioxin og fugleinflensa samt matsmitte (e.coli og salmonella). Forbrukertillit har således blitt en kritisk faktor som ikke bare har påvirket markedene, men også politikere, kontrollmyndigheter, forskere og media.

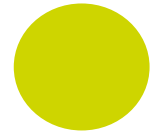
Gjennom en analyse av situasjonen i seks europeiske land – Norge, Danmark, Tyskland, Italia, England og Portugal – presenterer boka resultatene fra en inngående undersøkelse av de komplekse betingelsene for tillit. Analysen er tuftet på representative spørreskjemaundersøkelser i de enkelte land samt studier av kontrollmyndigheter og markedenes organisering, og framviser til dels overraskende resultater. Blant annet viser det seg at forbrukertilliten er høy i et land som har gjennomgått en stor matvarekrise - England, mens tilliten er lav i land som har et godt omdømme når det gjelder matkvalitet – slik som Italia. Analysen forklarer dette med ulik organisering og innretning av matsektoren samt matinstitusjoners evne og vilje til å leve opp til forbrukernes forventninger. Dypereliggende tillitsforhold i de ulike land spiller også en stor rolle.

Samtidig tar boka et oppgjør med konvensjonelle forestillinger om forbrukeren som en individuell og suveren aktør i markedet, og peker istedet på betydningen av "triangular affairs" i tillitsforhold, dvs. avhengighetsforholdet mellom forbrukere, myndigheter og marked. Tillit og mistillit kan ikke reduseres til spørsmål om individuell risikoppfatning og effektiv risikokommunikasjon.

Prosjekter

- 11-2006-47 Bondens marked: ringvirkninger og innovasjonspotensial
- 11-2006-43 Det norske utespisemønsteret
- 11-2006-42 Evaluering av Bondens marked 2006
- 11-2006-41 Young food
- 11-2006-36 Pris og konkurranse
- 11-2006-30 ESF-konferanse i Bordeaux
- 11-2006-29 Økologisk forbruk
- 11-2006-27 Sauens velferd
- 11-2006-15 Matkultur
- 21-2005-40 Merkestrategier i Europa
- 11-2005-39 Etisk-politisk forbruk
- 11-2005-35 Welfare Quality
- 11-2005-15 Consumer Conceptions of Local Food

Teknologi og miljø

Hovedområder

- **Forbrukernes valg og vaner**
- **Forbruk og miljø**
- **Produkttesting**

Bakgrunn

Forbruk omfatter både kjøp, bruk og avhending av varer. Forholdet mellom forbruk og miljø er utgangspunktet for miljøforskningen på SIFO.

Forskningen innen gruppen dreier seg også om forbrukskultur i videre forstand. En fellesnevner er hvordan varer og tjenester inngår i forbrukernes dagligliv og hvordan produktene brukes og forstås.

Vi studerer også funksjonelle, sikkerhetsmessige og miljømessige egenskaper ved produkter. Særlig vekt legges på de produktene som forbrukerne omgir seg med i hjemmet, som husholdningsapparater, vaskemidler og tekstiler. Arbeidet innebærer å forstå hvordan produktene inngår i dagliglivet og hva slags problemer som kan oppstå. Vi tester slike produkter og utvikler metoder for gjennomføring av tester og vurderinger.

Høydepunkter

Mye av aktiviteten på testområdet er basert på langtidsoppdrag som går over flere år. Testing av hvitevarer og kontroll med butikkenes oppfølging av energimerkeordningen for NVE, og testing av tekstiler for Forsvaret, er oppdrag vi arbeider kontinuerlig med. Vårt mål er å styrke mulighetene for forskning med utgangspunkt i laboratoriet.

Kroppsrelatert forbruk

Det interne satsingsområdet Kroppsrelatert forbruk er plassert inn under gruppen Teknologi og miljø. Aktiviteten har i år vært konsentrert om søknadsskriving og publisering, samt utvidelse av perspektivet i allerede pågående prosjekter.

Test av tekstiler

I 2006 hadde vi en markant økning i antall oppdrag og oppdragsgivere. Det store antallet nye oppdragsgivere gir oss et godt tilfang av ulike problemstillinger og et bredt kontaktnett, som vi håper å kunne utnytte i forhold til å utvikle nye testoppdrag og forskningsprosjekter. De siste tre årene har vi hatt flere oppdrag for offentlig forvaltning enn noen gang tidligere. Dette er en heldig utvikling, fordi det – foruten å øke oppdragsmengden totalt sett – også til dels er faglig interessante prosjekter.

Fortsatt satsning på europeisk samarbeid innen miljø

SIFO deltar i styringsgruppen for det europeiske nettverket SCORE, (Sustainable Consumption Research Exchanges). Prosjektet er finansiert av EUs sjette rammeprogram og varer frem til mars 2008. I første fase er nettverket bygget opp omkring tre pilarer – design, business og forbruk – hvor SIFO er ansvarlig for den siste. I andre fase har en fokusert på de tre tematiske områdene hvor miljøbelastningen ved forbruk er størst: transport, energi knyttet til hus, og mat. SIFO deltar i den siste arbeidsgruppen. Nettverket er organisert omkring konferanser og workshops. I fjor ble det avholdt én i København og én i Wuppertal, og SIFO deltok med papers ved begge arrangementene.

Miljøaspekter ved fritidsforbruket

I samarbeid med Vestlandforskning har SIFO gjennomført et prosjekt om fritidsforbruk og miljøpåvirkning. Resultatene viser at fem kategorier av fritidsaktiviteter står for 80 prosent av det samlede energiforbruket innen fritidssektoren. Kategoriene er feriereiser, besøk til slekt og venner, moderne hjemmeunderholdning (PC, data osv.), hjem (oppussing) og hage, friluftsliv og hytteturer. Det er de mest energikrevende formene for fritidsforbruk som øker mest. Dette gjelder antall utenlands flyreiser og forbruk av elektroniske apparater og utstyr til sport og friluftsliv.

Gjennom dybdeintervjuer har vi utforsket betydningen av fritid og holdninger til miljø. Resultatene viser at fritiden i mindre grad er en arena for individuelt forbruk og i større grad er preget av kollektive normer og forventninger. Sosiale konvensjoner og forventninger, egen kompetanse, tidligere erfaringer og vaner betyr mye for valg av ferieform. Målet om den 'lykkelige familien' og hensynet til barnas ønsker veier tungt ved valg av feriemål. Fordi ulike ferieformer er påvirket av ulike sosiale normer, arter også forbruket seg forskjellig. Mens ferieturen nettopp fordrer et stort forbruk både til reise, opphold og opplevelser, kan hytteturen av mange oppleves som en nøktern ferieform. For noen er hytta et sted der en sammen med sine nærmeste deler det enkle livet i nærhet til naturen. En gjennomgående oppfatning blant familiene i undersøkelsen var at ferien er viktig for fellesskapet i familien, for rekreasjon og livskvalitet, samt at mange fritidsaktiviteter bidrar til å formidle positive verdier knyttet til miljø- og ressursbruk.

Selv om dette prosjektet er avsluttet, fortsetter vi satsingen på miljø og fritid. Resultatene fra den kvalitative delen av undersøkelsen vil bli publisert i artikler i 2007. I 2006 fikk vi også tilslag på et nytt prosjekt fra NFR der bærekraftig fritidsforbruk sees i sammenheng med bygdeutvikling.

Klær og klesvask

Studier av klær og klesvask er et område der integrering mellom aktiviteten på laboratoriet og samfunnsvitenskapelig/humanistisk forskning fungerer godt. SIFO har bl.a. samarbeidet med UiO i prosjektet *Husarbeid som ideologi og praksis*. Les mer om dette i uthevet tekst på neste side.

Nanoteknologi og førevår-prinsippet, prosjekt i samarbeid med DNV

SIFO og Det Norske Veritas Research AS har gjennomført et prosjekt om relevans og bruk av førevår-prinsip-

pet innen nanoteknologi. Prosjektet er basert på intervjuer med stakeholdere innen forskning, politikk, næringsliv og organisasjoner, og temaet er diskutert i fokusgrupper med vanlige forbrukere. Et gjennomgående trekk fra intervjuene er deltakernes teknologi-optimisme. Denne finnes ikke bare blant forskere og innen næringslivet, men også blant politikere og vanlige forbrukere. De intervjuede ga alle uttrykk for at teknologien kan løse mange av de utfordringer vi står overfor, for eksempel innen miljø og helse. Vi fant lite av de refleksjonene Ulrich Beck beskriver i sin bok Risk Society - at det i det moderne samfunnet ofte er slik at løsningen på ett problem skaper nye problemer. Derimot pekte de aller fleste på behovet for informasjon, og at det er vitenskapens utfordring å formulere de dilemmaene vi står overfor innenfor denne kompliserte teknologien, at ansvaret for å være førevår ligger hos forskermiljøene i den nåværende fasen. Det er forskerne som må fremskaffe grunnlaget for beslutninger i politiske organer og næringsliv.

Skittentøyets kulturhistorie - et prosjekt med en uvanlig bred formidling

Studier av klær og klesvask har lange tradisjoner på SIFO. Forskningsleder Ingun Grimstad Klepp har de seneste årene arbeidet med klesvask og skittentøy som en del av et større tverrfaglig prosjekt. Mellom markedsøkonomi og befolkningspolitikk: Husarbeid som ideologi og praksis er støttet av NFR og diskuterer problemstillinger knyttet til det ubetalte husarbeidet i 1900-tallets Norge.

Flere artikler, rapporter og bøker er publisert med utgangspunkt i dette materialet og flere referee artikler er planlagt i 2007. Bokutgivelsen Twentieth-century housewives. Meanings and implications of unpaid work kom på tampen av 2005. Likevel er 2006 det året da skittentøyet fikk bredest oppmerksomhet. Utstillingen Lappete, lusete, fillete - ren. Skit-

tentøyets kulturhistorie åpnet på Kvinnemuseet på Kongsvinger våren 2006. Utstillingen skal i 2007 flyttes videre til andre museer. I forbindelse med utstillingen publiserte vi en rikt illustrert og bredt anlagt bok Skittentøyets kulturhistorie - hvorfor kvinner vasker klær. Der presenteres de viktigste endringene i skittentøyets kulturhistorie fra midten av 1800-tallet frem til i dag i tillegg til en diskusjon rundt hvorfor klesvask er det mest kvinnedominerte av alt husarbeid. I kjølvannet av bok og utstilling har klesvask vært tema i en rekke ulike medier, og i populærartikler i tidsskrifter som Bedre skole, og Levende historie.

Arbeidet med klesvasken fokuserer på hvordan det mest selvfølgelige og trivielle, det som oppfattes som naturlig og uforanderlig også endres, og av og til endres ganske raskt. Arbeidet tydeliggjør missforholdet mellom den store enighet om likestilling på et ideologisk plan, og en kjønnsdelt praksis.

Prosjekter i 2006

- 21-2006-44 Barrierer for gode løsninger
- 11-2006-17 Kroppen
- 11-2006-14 Historisk innfallsvinkel til forbruk
- 11-2006-13 Førevår-prinsippet innen nanoteknologi
- 11-2006-08 Produktkunnskap
- 21-2006-07 Test av tekstiler
- 21-2006-06 Test av husholdsprodukter
- 11-2005-33 Nordic Network for Sustainable and Healthy Catering (Health Cat)
- 11-2005-30 SCORE
- 11-2005-28 Fritidsforbruk
- 11-2005-20 Bærekraftig forbruk
- 11-2004-36 Gulrot og kålrot med riktig kvalitet
- 11-2004-23 EMUDE
- 11-2003-23 Husarbeid som ideologi og praksis
- 11-2003-18 Consuming digital adventure oriented media in everyday life, contents and contexts

Publikasjoner

Artikler i internasjonale tidsskrift med referee

Brusdal, Ragnhild (2006). The Norwegian home - way of life, way of consuming. *World Leisure Journal*, 48 (1) 34-39

Brusdal, Ragnhild & Randi Lavik (2006). Young hedonists and rational grown ups? : a closer look at consumer identities in Norway. *The World Leisure Journal*, 48 (4)

Bugge, Annechen & Reidar Almås (2006). Domestic dinner : representations and practices of a proper meal among young suburban mothers. *Journal of Consumer Culture*, 6 (2) 203-228

Gudbergsson Sævar B., Sophie D. Fosså, Elling Borgeraas & Alv A. Dahl (2006). A comparative study on living conditions in cancer patients who have returned to work after curative treatment. *Supportive Care in Cancer*, 14 (10) 1020-1030

Klepp, Ingun Grimstad & Ardis Storm-Mathisen (2006). Young fashion and adult style : how teenage girls and grown women account for the impact of style and fashion on their personal clothing practices. *Ethnologia Scandinavica*, 36, 91-106

Lien, Gudbrand, Ola Flaten, Anne Moxnes Jervell, Martha Ebbesvik, Matthias Koesling & Paul Steinar Valle (2006). Management and risk characteristics of part-time and full-time farmers in Norway. *Review of Agricultural Economics*, 28 (1) 111-132

Terragni, Laura (2006). A country that never had a BSE crisis : consensus and tensions in transforming the Norwegian food system. *Appetite* 47 (2) 170-176

Terragni, Laura & Hanne Torjusen (2006). Welche Tiere kann man mit gutem Gewissen essen, welche nicht? Das Essen von Tieren als Ideal und als Dilemma. *arbeitsergebnisse*, Heft 60, 53-61

Wandel, Margareta & Gun Roos (2006). Age perceptions and physical activity among middle-aged men in three occupational groups. *Social Science & Medicine*, 62 (12) 3024-3034

Antatt

Amilien, Virginie, Nicolas Ferras & Fatiha Fort. Between myth and reality : changing conventions for local food in France and Norway. *Anthropology of Food*

Berg, Lisbet. Competent consumers? : consumer competence profiles in Norway. *International Journal of Consumer Studies*

Brusdal, Ragnhild. If it's good for the child's development then I say yes almost every time. *International Journal of Consumer Studies*

Dulsrud, Arne & Kjell Gronhaug. Is friendship consistent with competitive market exchange? : a microsociological analysis of the fish export-import business. *Acta Sociologica*

Hegnes, Atle Wehn. The standardizing of a local product : the case of Norwegian Old Cheese. *Anthropology of Food*

Kjærnes, Unni. Trust and distrust : cognitive decisions or social relations? *Journal of Risk Research*

Klepp, Ingun Grimstad. Patched, louse-ridden, tattered : clean and dirty clothes. *Textile: Journal of Cloth and Culture*

Throne-Holst, Harald, Eivind Stø & Pål Strandbakken. The role of consumption and consumers in zero emission strategies. *Journal of Cleaner Production*

Åsebø, Kjartan, Anne Moxnes Jervell, Geir Lieblein, Mads Svennerud & Charles A. Francis. Farmer and consumer attitudes at Farmers Markets in Norway. *Journal of Sustainable Agriculture*

Artikler i norske tidsskrift med referee

Døving, Runar. I alle sine dager : Mette-Marits heltemodige hypergame. *Tidsskrift for kulturforskning*, 5 (3) 21-36

Døving, Runar & Randi Lavik (2006). Småsmugling i grenseland : legitimering av smugling av alkohol til Norge. *Tidsskrift for samfunnsforskning*, 47 (3) 359-385

Hegnes, Atle Wehn (2006). Festivalenes tvedighet. *Sosiologisk Årbok*, 11 (1/2) 107-140

Rysst, Mari (2006). "Barna kommer først": preferanser og utsatthet i nordiske barnefamilier. *Tidsskrift for velferdsforskning*, 9 (2) 88-99

Storm-Mathisen, Ardis (2006). Versjoner av kjøpepress : retoriske mønstre i hvordan avistekster og unge tenåringer beskriver "kjøpepress". *Barn* 2006 (4) 11-30

Antatt

Døving, Runar. Voksne barn : økonomiske relasjoner mellom barn og foreldre. *Norsk antropologisk tidsskrift*

Døving, Runar & Ingun Grimstad Klepp. Skikk & bruk : en anmeldelse av et kildekrift. *Tidsskrift for kulturforskning*

Klepp, Ingun Grimstad. Vi vasker oss vel egentlig alt for mye : et hygienisk argument. *Norsk antropologisk tidsskrift*

Artikler i bøker med red.

Amilien, Virginie (2006). Entre famille et consommation : la cuisine comme espace social. I Geneviève Cazes-Valette (red.) *Faire la cuisine : analyses pluridisciplinaires d'un nouvel espace de modernité*, Les Cahiers de l'Ocha

Dulsrud, Arne, Hans Martin Norberg & Thorsten Lenz (2006). Too much or too little information? : the importance of origin and traceability for consumer trust in seafood in Norway and Germany. I J. B. Luten, C. Jacobsen, K. Bekaert, A. Sæbø & J. Oehlenschläger (red.) *Seafood research from fish to dish : quality, safety and processing of wild and farmed fish*, Wageningen Academic

Døving, Runar & Randi Lavik (2006). A good buy : rationalities and motives behind cross-border shopping. I Frank Asche (red.) *Primary industries facing global markets*, Oslo, Universitetsforlaget

Hegnes, Atle When, Virginie Amilien & Hanne Torjusen (2006). The cultural taste of Gamalost fra Vik : reflections about the meanings of a local cheese. I Matthias Kaiser & Marianne Elisabeth Lien (red.) *Ethics and the politics of food*, The Netherlands, Wageningen Academic

Jacobsen, Eivind & Arne Dulsrud (2006). The political-commercial framing of ethical consumption. I Matthias Kaiser & Marianne Elisabeth Lien (red.) *Ethics and the politics of food*, Wageningen Academic

Jervell, Anne Moxnes, Hanne Torjusen & Eivind Jacobsen (2006). Farmers markets as a new arena for communication on food. I Matthias Kaiser & Marianne Elisabeth Lien (red.) *Ethics and the politics of food*, Wageningen Academic

Kjærnes, Unni, Alan Warde & Mark Harvey (2006). Politicising consumer trust in food : a socio-institutional explanation to variations in trust. I Matthias Kaiser & Marianne Elisabeth Lien (red.) *Ethics and the politics of food*, The Netherlands, Wageningen Academic

Kjærnes, Unni, Arne Dulsrud, Eivind Jacobsen & Christian Poppe (2006). Contestation over food safety : the significance of consumer trust. I Chris Ansell & David Vogel (red.) *Why the beef? : the contested governance of European food safety*, Cambridge, MA, MIT Press

Kjærnes, Unni, Corina Willhöft & Thorsten Lenz (2006). Consumer trust in food - how to assess the different roles of consumers? : an approach based on a comparative study. I Ulrich Oltersdorf (red.) *Proceedings from Karlsruhe Ernährungstage*, Karlsruhe, BFEL

Kjærnes, Unni & Lotte Holm (2006). Social factors and food choice : consumption as practice. I L. Frewer & H. van Trijp (red.) *Understanding consumers of food products*, Cambridge, Woodhead Publishing

Lavik, Randi & Marianne Elisabeth Lien (2006). *Safer than ever? : trust and gender in relation to meat provisioning in Norway*. I Matthias Kaiser and Marianne Lien (red.) *Ethics and the politics of food*, The Netherlands, Wageningen Academic

Moll, Henri C., Klaas Jan Noorman, Rixt Kok, Rebecka Engström, Harald Throne-Holst & Charlotte Clark (2006). *Pursuing more sustainable consumption by analyzing household metabolism in European countries and cities*. I Tim Jackson (red.) *The Earthscan reader in sustainable consumption*, London; Sterling, Va., Earthscan

Schipper, Liesbeth, Hanne Torjusen, Volkert Beekman, Laura Terragni & Michiel Korthals (2006). *All animals are equal but some animals are more equal than others : a cross-cultural comparison of human-animal relationships in the Netherlands and Norway*. I Matthias Kaiser and Marianne Lien (red.) *Ethics and the politics of food*, The Netherlands, Wageningen Academic

Antatt

Jacobsen, Eivind, Hanne Torjusen, Katherine O'Doherty Jensen & Unni Kjærnes. *European consumers' conceptions of the safety and quality of organic food*. I L. Lück & K. Brandt (red.) *Organic Food Production: Safety and Quality Assurance*, Oxford, Blackwell

Kjærnes, Unni, K. Brandt, A. Hartvig Larsen, L. Lück & G. S. Wyss. *Development of "Organic HACCP" systems : integrating quality parameters recognised by consumers and stakeholders in the food supply chain into food safety focused Hazard Analysis by Critical Control Point systems*. I O. Leifert (red.) *Handbook of organic food safety and quality*, Cambridge, Woodhead Publishing

Torjusen, Hanne, Unni Kjærnes & Katherine O'Doherty Jensen. *Social and ethical aspects*. I L. Lück & K. Brandt (red.) *Organic Food Production: Safety and Quality Assurance*, Oxford, Blackwell

Bøker

Bugge, Annechen (2006). *Å spise middag - en matsosiologisk analyse*. Trondheim, Tapir Akademisk Forlag

Klepp, Ingun Grimstad (2006). *Skittentøyets kulturhistorie : hvorfor kvinner vasker klær*. Oslo, NOVUS

Johannessen, Asbjørn, Per Arne Tuft & Pål Veiden (2006). *Å forstå samfunnsforskning*. Oslo, Gyldendal

Antatt

Kjærnes, Unni, Mark Harvey & Alan Warde (2006). *Trust in food : a comparative institutional analysis*. London, Palgrave

Rapporter i egne serier

Amilien, Virginie, Atle Wehn Hegnes & Eivind Jacobsen (2006). *Tradisjonsmat : tanker rundt et begrep og dets bruk i det norske samfunnet i dag*. Oppdragsrapport nr. 8-2006, Oslo, SIFO

Berg, Lisbet (2006). *Forbrukerkompetanse*. Prosjektnotat nr. 7-2006, Oslo, SIFO

Berg, Lisbet (2006). *Hvem bør ha hovedansvar for salg av strøm og teletjenester?* Prosjektnotat nr. 11-2006, Oslo, SIFO

Berg, Lisbet (2006). *Trassig tillit? : forbrukertillit under e. coli-skandalen*. Oppdragsrapport nr. 7-2006, Oslo, SIFO

Berg, Lisbet & Laura Terragni (2006). *Handlekurven som politisk arena? : hurtigstatistikk fra SIFO-survey 2006*. Prosjektnotat nr. 3-2006, Oslo, SIFO

Bergh, Tone Kristin & Ole Synnes (2006). *Test of toothbrush prototype : determination of minimum break load*. Project report no 5-2006, Oslo, SIFO

Borch, Anita (2006). *Gambling in the news : a statistical discourse analysis*. Professional report no 5-2006, Oslo, SIFO

Borg, Elin (2006). *Barndommens små voksne : en undersøkelse av barnemoten og den visuelle framstillingen av barn i H&M-katalogen 1987-2004*. Fagrapport nr. 4-2006, Oslo, SIFO

Borgeraas, Elling (2006). *Knapphetens økonomi : en kvalitativ studie av sosialhjelpsmottakernes økonomiske mestring*. Oppdragsrapport nr. 1-2006, Oslo, SIFO

Brusdal, Ragnhild (2006). *Boligalarm*. Prosjektnotat nr. 5-2006, Oslo, SIFO

Bugge, Annechen (2006). *Julens mat og måltider*. Fagrapport nr. 1-2006, Oslo, SIFO

Ferras, Nicolas (2006). *About local food in the French food and agricultural market : overview concerning network of production, safety regulation, marketing concepts and consumers' perception*. Project note no 10-2006, Oslo, SIFO

Ganskau, Elena (2006). *Trust and safe choices : coping with health-related risks in food consumption in St. Petersburg*. Professional report no 3-2006, Oslo, SIFO

Hegnes, Jannike Wehn (2006). *Forbrukersforskning som forbrukerpolitikk 1939-1984*. Fagrapport nr. 6-2006, Oslo, SIFO

Jacobsen, Eivind (2006). *Forbrukerperspektiv på Vinmonopolet*. Oppdragsrapport nr. 3-2006, Oslo, SIFO

Laitala, Kirsi (2006). *Evaluation of 14 children's playsuits*. Project report no 9-2006, Oslo, SIFO

Laitala, Kirsi (2006). *Kravspesifikasjon for klær til asylsøkere*. Oppdragsrapport nr. 2-2006, Oslo, SIFO

Laitala, Kirsi (2006). *Laerdal Medical AS's general requirements and standards for textiles and accessories*. Project report no 14-2006, Oslo, SIFO

Laitala, Kirsi (2006). *Quality specifications for procurement of garments and accessories for Popin*. Project report no 4-2006

Lavik, Randi (2006). *Grensehandel 2006 - enkelte utviklingstrekk*. Prosjektnotat nr. 4-2006, Oslo, SIFO

Lavik, Randi & Dag Slettemeås (2006). *Reklame - en kilde til stadig ergrelse?* Prosjektnotat nr. 2-2006, Oslo, SIFO

Osmundsvåg, Ingrid (2006). *Oppfattelser og anvendelser av begrepet bærekraftighet blant norske deltakere i HealthCat*. Prosjektnotat nr. 12-2006, Oslo, SIFO

Poppe, Christian (2006). *Betalingsproblemer i et sosialt perspektiv*. Oppdragsrapport nr. 10-2006, Oslo, SIFO

Poppe, Christian (2006). *Husholdningenes økonomiske situasjon 2006*. Prosjektnotat nr. 6-2006, Oslo, SIFO

Roos, Gun (2006). *Kropp, slanking og forbruk*. Prosjektnotat nr. 9-2006, Oslo, SIFO

Slettemeås, Dag (2006). *Digital mestring blant norske forbrukere*. Prosjektnotat nr. 8-2006, Oslo, SIFO

Terragni, Laura, Eivind Jacobsen, Gun Roos, Hanne Torjusen & Gunnar Vittersø (2006). *Etisk politisk forbruk : eksempler på praktisk informasjonsformidling og noen forslag til hvordan myndighetene kan legge forholdene til rette*. Oppdragsrapport nr. 13-2006, Oslo, SIFO

Terragni, Laura, Eivind Jacobsen, Gunnar Vittersø & Hanne Torjusen (2006). *Etisk-politisk forbruk : en oversikt*. Prosjektnotat nr. 1-2006, Oslo, SIFO

Vramo, Lill Margrethe (2006). *Trade not aid : en antropologisk analyse av rettferdig handel mellom Norge og Bangladesh*. Fagrapport nr. 2-2006, Oslo, SIFO

Rapporter i andre serier

Brusdal, Ragnhild (2006). *De kostbare barna. I Fattigdom blant barn, unge og familier - et kunnskaps- og erfaringshefte*. BLD, Oslo

Roos, Gun (2006). *Norska barns bilder av mat och ätande*. I Barbro Johansson (red.), Gitte Laub Hansen, Sandra Hillen, Anna Huutilainen, Tine Mark Jensen, Johanna Makela & Gun Roos *Nordiska barns bilder av mat och ätande*. CFK-rapport 2006:04, Handelshøgskolan, Göteborgs universitet

Doktoravhandlinger

Innlevert

Strandbakken, Pål (2006). *Produktlevetid og miljø*. Doktoravhandling for dr.polit-graden ved Universitetet i Tromsø

Populærvitenskapelige artikler

Bugge, Annechen (2006). Fenomenet Pizza Grandiosa. *Heimkunnskap*. Medlemsblad for Landslaget for lærere i heimkunnskap. Høst 2006, 4–9

Døving, Runar (2006). Moderniteten i tegnekunsten. *Fagtidsskriftet Snitt* (6)

Klepp, Ingun Grimstad (2006). Hvordan det selvfølgelig endres. *Utdanningsforbundets tidsskrift Bedre skole* (4), 90–91

Klepp, Ingun Grimstad (2006). Kvinner og klær : klesvaskens kulturhistorie. *Magasinet Levende historie*, (05/06), 50–55

Tufte, Per Arne (2006). Bokanmeldelse av Sigmund Grønmo: Samfunnsvitenskapelige metoder. *Tidsskrift for samfunnsforskning* (2) 303–306

Foredrag - internasjonale

Amilien, Virginie, Nicolas Ferras & Fatiha Fort (2006). *From local to local : local products between local places and global myths*. Paper presented at the European Science Foundation Exploratory Workshop "Local food in Europe". Bordeaux, June 13-17, 2006

Brusdal, Ragnhild (2006). *Children as consumers - competent or not? : an empirical study of parents in the Nordic countries*. Paper presented at "Child and Teen Consumption 2006", 2nd international conference, Copenhagen, April 27-28, 2006

Dulsrud, Arne (2006). *The dual face of retailing*. Paper presented at the interim conference "Old problems and new approaches", The Economic Sociology Research Network of European Sociological Association (ESA), Lisbon, Portugal, September 6-8, 2006

Dulsrud, Arne & Hans Martin Norberg (2006). *Social limits to trust : the significance of embeddedness for consumers coping with uncertainty*. Paper presented at the 99th Seminar of the European Association of Agricultural Economists (EAAE), Bonn, Germany, February 8-12, 2006

Døving, Runar (2006). *Matpakkens regjering*. Foredrag holdt ved "Nordisk naturviterkonferanse om mat", Malmø, 8.-9. september 2006

Hegnes, Atle Wehn (2006). *The standardizing of a local product : the case of Norwegian Old Cheese*. Paper presented at the European Science Foundation Exploratory Workshop "Local food in Europe". Bordeaux, June 13-17, 2006

Kjærnes, Unni (2006). *Enhancement of consumer trust in European food*. Presentation at Consumer Science Workshop, European Commission, Brussels, December 13, 2006

Kjærnes, Unni (2006). *Matforbruk og tillit i Europa*. Foredrag holdt ved seminar om tillit, Den Kongelige Veterinær og Landbohøjskole/Levnedsmiddelcenteret, København, 15. desember 2006

Kjærnes, Unni (2006). *The eater, the buyer and farm animal welfare : a survey of seven European countries*. Presentation at the conference "L'homme, le mangeur, l'animal; qui nourrit l'autre?" OCHA, Paris, May 12-13, 2006

Kjærnes, Unni & Lotte Holm (2006). *Environmental sustainability in food consumption : an institutional perspective*. Presentation at ISA 2006, RC24 Environment and Society, Session 7 "Consumption and Lifestyles", Durban, July 23-29, 2006

Kjærnes, Unni & Lotte Holm (2006). *Environmental sustainability in food consumption : an institutional perspective*. Presented at the conference Sustainable Consumption and Production: Opportunities and Challenges, Launch Conference of the SCORE Network, Wuppertal, November 23-25, 2006

Kjærnes, Unni & Randi Lavik (2006). *Consumer information about farm animal welfare : exploring national differences*. Paper presented at the 6th Congress of the European Society for Agricultural and Food Ethics (EurSafe), Oslo, June 22-24, 2006

Kjærnes, Unni & Randi Lavik (2006). *Consumer information about farm animal welfare*. Presentation at Welfare Quality Integration Meeting, Barcelona, May 8-9, 2006

Kjærnes, Unni & Randi Lavik (2006). *Consuming happy animals : politicisation, commercialisation or a non-committal "good cause"?* Presentation at the ESA workshop "Sociology of Consumption", Durham, August 30 - September 1, 2006

Klepp, Ingun Grimstad (2006). *Rene klær*. Foredrag holdt ved 30:e Nordiska etnolog- og folkloristkongressen "Metamorfoser", Stockholm universitet, 16. juni 2006.

Roos, Gun (2006). *Nordiska barns matarenor : budskap, utbud och matmiljø*. Foredrag holdt ved forskningsseminaret "Vegetables or sweets? : cultural perspectives on Nordic children's diets", CFK, Gøteborg, Mars 15-16, 2006

Roos, Gun, Laura Terragni & Hanne Torjusen (2006). *The local in the global : creating ethical links between producers and consumers*. Paper presented at the European Science Foundation Exploratory Seminar "Local food in Europe", Bordeaux, June 13-17, 2006

Roos, Gun & Margareta Wandel (2006). *Men's voices on body, food and health : interviews with men in three occupations*. Paper presented at the conference "Experiences of men - masculinities and bodies", Nordic conference on men and masculinities, Turku/Åbo, May 5-7, 2006.

Slettemeås, Dag (2006). *Identity formation and the construction of home in diasporic households : the impact of media technologies*. Presentation at a workshop on the conference CHI2006, Montréal, Canada, April 22, 2006

Terragni, Laura (2006). *The role of NGO's in shaping forms of political consumerism*. Presentasjon ved Karlstadkonferansen "Hållbar utveckling och medborgarskap", Karlstads universitet, Karlstad, 7.-8. februar 2006

Terragni, Laura, Liesbeth Schipper, Hanne Torjusen, Volkert Beekman & Unni Kjærnes (2006). *Mobilising for the animal cause as consumers : an analysis of strategies and practices in the Netherlands and Norway*. Paper presented at the 6th Congress of the European Society for Agricultural and Food Ethics (EurSafe), Oslo, June 22-24, 2006

Terragni, Laura, Hanne Torjusen, Gunnar Vittersø & Eivind Jacobsen (2006). *Ethical products and consumers' trust. Facing the challenges?* Paper presented at the third CCN (Consumer Citizenship Network) international conference "Catalyzing Change", Hedmark University College, Hamar, May 15-16, 2006.

Throne-Holst, Harald (2006). *The consumer as citizen or the citizen as consumer*. Introduksjon holdt ved Karlstadkonferansen "Hållbar utveckling och medborgarskap", Karlstads universitet, Karlstad, 7.-8. februar 2006

Throne-Holst, Harald, Pål Strandbakken & Eivind Stø (2006). *Domestic energy use between opportunity and constraints : barriers, bottlenecks and potentials for change in consumer behaviour*. Presentation at 5th Biennial international workshop Advances in energy studies: "Perspectives on energy future", Porto Venere, September 12-16, 2006

Throne-Holst, Harald & Eivind Stø (2006). *The precautionary principle in nanotechnology: who should be precautionary? : the role of stakeholders in nanotechnology*. Paper and presentation at the ESA-workshop "Sociology of Consumption", Durham, August 30 - September 1, 2006

Vittersø, Gunnar (2006). *The importance of second homes and relevance for sustainable consumption*. Presentation for the Nordic workshop on leisure and sustainability, SIFO, Oslo, November 7, 2006

Vittersø, Gunnar, Atle Wehn Hegnes, Eivind Jacobsen & Hanne Torjusen (2006). *Bringing organic food home : possibilities and constraints of transmitting experiences with organic food in the out of home sector to the overall food market*. Paper presented at the Joint Organic Congress, Odense, May 30-31, 2006.

Vittersø, Gunnar, Eivind Jacobsen & Hanne Torjusen (2006). *Sustainable food consumption : suggestions for future research*. Presentation for the research meeting in the HealthCat network, Copenhagen, April 24, 2006

Vittersø, Gunnar, Eivind Stø & Ingun Grimstad Klepp (2006). *The importance of second homes and relevance for sustainable consumption*. Paper and presentation at the ESA-workshop "Sociology of Consumption", Durham, August 30 - September 1, 2006

Osmundsvåg, Ingri, Hanne Torjusen & Gunnar Vittersø (2006). *Foreløpige resultater fra undersøkelse om bærekraftig mat blant de norske deltakerne i HealthCat-nettverket*. Presentasjon på prosjektmøte i HealthCat-nettverket, Helsinki, 1. oktober 2006

Foredrag - nasjonale

Amilien, Virginie (2006). *Om norske matvaner og lokal mat i et forbruksperspektiv*. Til nettverksamling for produsenter av lokal mat ved Ørland Kysthotell, 25. april 2006

Amilien, Virginie & Atle Wehn Hegnes (2006). *Tradisjonsmat : tanker rundt et begrep og dets bruk i det norske samfunnet i dag*. Presentasjon for Matmerk, Oslo, 10. november 2006

Borch, Anita (2006). *Pengespill i nyhetene*. Forelesning holdt ved Høgskolen i Lillehammer, 12. januar 2006

Borgeraas, Elling (2006). *Ensliges forbruk*. Foredrag holdt for Ensliges landsforbund, Oslo, 30. oktober 2006

Borgeraas, Elling (2006). *Forbruk og levekår i norske familier*. Forelesninger holdt ved Aschehougs etterutdanning for lærere i videregående skole, Trondheim, Bergen, Kristiansand, Drammen, Asker, høsten 2006

Borgeraas, Elling (2006). *Knapphetens økonomi*. Presentasjon ved Fami-seminar, Fafo, 19. juni 2006

Borgeraas, Elling (2006). *Minstestandard for forbruk*. Foredrag holdt ved Fagdag om funksjonsevne og velferd hos sosialhjelpsmottakere, Fylkesmannen i Vestfold, 28. september 2006

Borgeraas, Elling (2006). *Universelle vs. individuelle velferdsordninger : et forsvar for den nordiske velferdsmodellen*. Foredrag holdt på seminar om fattigdom i Norge, LO, Oslo, 12. september 2006

Borgeraas, Elling (2006). *Utsatthet og fattigdom i velferdssamfunnet*. Foredrag holdt på konferansen "Penger til besvær", Sosial- og helsedirektoratet, Høgskolen i Lillehammer, 24. oktober 2006

Brusdal, Ragnhild (2006). *De kostbare barna*. Innlegg ved Sosial- og helsedirektoratets nettverksamling "Barn/unge/familier - fattigdom - sosial inklusjon : Kommunale erfaringer og utfordringer". Oslo 4. og 5. september 2006

Brusdal, Ragnhild (2006). *Kommersielt press mot barn og unge i Norden*. Foredrag holdt ved Frokostseminar, Norsk Markedsanalyse Forening, Oslo, 14. februar 2006

Brusdal, Ragnhild (2006). *Kommersielt press mot barn og unge*. Foredrag holdt for Familie- og kulturkomiteen på Stortinget, Oslo 4. april 2006

Bugge, Annechen (2006). *Bensinstasjonenes plass i det sosiale matlandskapet*. Foredrag holdt ved seminaret "Mat på bensinstasjon" for Norsk Petroleumsinstitutt, Colosseum kino, Oslo, 1. mars 2006

Bugge, Annechen (2006). *Culture and consumption : resymé av Viviana Zelizers kapittel i The handbook of economic sociology (2004)*. Foredrag holdt ved internseminar, SIFO, Oslo, 16. februar 2006

Bugge, Annechen (2006). *Julens mat og måltider*. Innlegg holdt ved presseseminaret "Alt om julen - en juletid uten stress", Opplysningskontoret for kjøtt (OFK) Oslo, 16. november 2006.

Bugge, Annechen (2006). *Julens mat og måltider*. Foredrag holdt ved Faglig matråds julemøte, Oslo, 12. desember 2006.

Bugge, Annechen (2006). *Noen perspektiver på mat og forbruk i den søte juletid*. Foredrag holdt for Nordstrand Rotary, Oslo 11. desember 2006

Bugge, Annechen (2006). *Norsk ungdomsmatkultur : noen sosiologiske refleksjoner over tenåringers mat- og spisevaner*. Foredrag holdt ved MultiChem Wallinco AS sitt seminar "Mat for fremtidens voksne", Hotell Opera, Oslo, 13. oktober 2006

Bugge, Annechen (2006). *På sporet av det postmoderne norske kjøkken - norsk mat-historie ca. 1940-2006*. Foredrag holdt ved jubileet "Kostøkonomutdanningen - 50 år" ved Høgskolen i Akershus, 21. april 2006

Bugge, Annechen (2006). *Søt ungdom : noen sosiologiske refleksjoner over tenåringers mat- og spisevaner*. Foredrag holdt ved Sosial- og helsedirektoratets seminar for lærere som underviser i kost- og ernæringslære ved høgskolene, Oslo, 4. september 2006.

Bugge, Annechen (2006). *Ungdom, mat og sosiologiske analyser*. Forelesning holdt ved Institutt for ernæringsvitenskap, UiO, mandag 13. november 2006.

Bugge, Annechen (2006). *Vi er alle på diett*. Foredrag holdt ved "Innovasjonsnettverk - Mat og helse", Norsk Kjøtt, Oslo, 10. - 11. januar 2006

Dulsrud, Arne (2006). *Hva er bestemmende for vareutvalget av matvarer i Norge?* Foredrag holdt for Forbrukerrådet, Oslo, 12. oktober 2006

Dulsrud, Arne (2006). *Hvilke forventninger og preferanser har forbruker når det gjelder kvalitet?* Foredrag holdt for Mattilsynets kontaktutvalg, Oslo, 20. oktober 2006

Døving, Runar (2006). *Bensinstasjonen i hverdagsmaten*. Foredrag holdt for Statoil detaljhandel, Oslo, 23. mai 2006

Døving, Runar (2006). *Den tsjekkiske drømmen*. Debattinnlegg til dokumentarfilm. Parkteatret dokumentarfilmklubb, Oslo, 26. oktober 2006

Døving, Runar (2006). *En smak av puddel*. Foredrag holdt for Parkteatret dokumentarfilmklubb, Oslo, 29. mai 2006

Døving, Runar (2006). *En tribut til den muslimske mannen*. Innlegg ved Prosalong/Fritt Ord, Oslo, 22. februar 2006

Døving, Runar (2006). *Fisk, kaffe og viagra : produkter som selger seg selv*. Innlegg ved konferansen Nor-fishing, Trondheim, 10. august 2006

Døving, Runar (2006). *Forbruk, kjønn og makt*. Forelesning holdt ved BI, Nydalen, Oslo, 16. februar 2006

Døving, Runar (2006). *Forbrukersamfunnet : en analyse*. Foredrag holdt på Homo Faber-konferansen, Trondheim, 20. mai 2006

Døving, Runar (2006). *Forbrukersamfunnet - hva er det?* Foredrag holdt ved Historisk institutt, UiO, 8. mai 2006

Døving, Runar (2006). *Framtiden er oppskrytt! : to tunge strukturer, tre store trender og horder av moteffuer*. Foredrag holdt på "Avisenes markedsdager", Stavanger, 8. mai 2006

Døving, Runar (2006). *Hvorfor og hvordan involvere forbruker i matpolitikken?* Foredrag holdt ved seminar i Landbruks- og matdepartementet (LMD), Grand Hotell, Oslo, 22. september 2006

Døving, Runar (2006). *Hvorfor tror folk at maten er så dyr?* Foredrag holdt i Landbrukets Hus, Oslo, 7. februar 2006.

Døving, Runar (2006). *Identitet, forbruk og design*. Forelesning holdt ved Kunsthøgskolen i Bergen, 6. mars 2006

Døving, Runar (2006). *Lekre ryper og kablende høner : fra sexy natur til tam mat*. Innlegg holdt ved utdelig av Espelid Hovigs matkulturpris 2006, Oslo, 31. mai 2006

Døving, Runar (2006). *Mannskamp for likestilling*. Debattinnlegg i anledning Mannsdagen, Restaurant Fritjof, Oslo, 5. oktober 2006

Døving, Runar (2006). *Norsk matkultur*. Foredrag holdt ved seminaret "Forskning og formidling innen husdyrbruk, næringsutvikling og mat som opplevelse", Vega, 15. juni 2006

Døving, Runar (2006). *Norsk mestermat en uspiselig festtale*. Foredrag holdt ved matmessen Buffet, Stavanger, 24. mars 2006

Døving, Runar (2006). *Richard Florida : en innledning*. Foredrag holdt for Oslo byforum, Oslo, 14. februar 2006

Døving, Runar (2006). *Sauens kulturhistorie*. Foredrag holdt for Opplysningskontoret for kjøtt, Oppdal, 24. august 2006

Døving, Runar (2006). *Til angrep! : hvorfor er man ikke villig til å dø for kjøpesenterer?* Innlegg holdt på konferansen "Kjøpesenter 2006", Trondheim, 18. oktober 2006

Døving, Runar (2006). *Turisten, gaffelen, matpakka og andre hindringer for en regional matkultur*. Innlegg holdt på konferansen "Mat og reiseliv 2006", Geilo, 18.-20. oktober 2006

Døving, Runar (2006). *Vin og brennevin i norsk kultur*. Foredrag holdt for Vin- og brennevinsimportørenes forenings medlemsmøte Etik og ansvarlighet, Håndverkeren, Oslo, 1. mars 2006

Døving, Runar (2006). *Yndige ryper, kablende høner, beskyttende vinger : misforholdet mellom kvinnens moderne individuelle idealer og morsrollen*. Foredrag holdt for Kultur og kommunikasjon, UiO, 4. mai 2006

Døving, Runar & Ingun Grimstad Klepp (2006). *Husarbeid som kunnskapsfelt*. Foredrag holdt ved NTNU, Trondheim 2. februar 2006

Jacobsen, Eivind (2006). *Etisk-politisk forbruk*. Foredrag holdt for generalforsamlingen i Max Havelaar, Oslo, 30. april, 2006

Jacobsen, Eivind (2006). *Forbrukeren : hva slags dyr er det?* Innlegg holdt ved seminaret Ekspertkunnskap og (for)brukermakt, TIK, UiO, 3. november 2006

Jacobsen, Eivind (2006). *Forbrukeren : en bruksanvisning*. Foredrag holdt på Mattilsynets seminar Forbrukerretting av matpolitikken, Oslo, 13. november 2006

Jacobsen, Eivind (2006). *Hva vil det si å være en kompetent forbruker?* Foredrag holdt for Forbrukerrådet, Oslo, 12. juni 2006

Jacobsen, Eivind (2006). *Om Coop ikke fantes*. Foredrag holdt ved Coop's jubileumskonferanse, BI, Oslo, 23. november 2006

Jacobsen, Eivind (2006). *Tillit til mat i Norden*. Innlegg holdt ved "Nordisk frukt og bærkonferanse 2006", Sandefjord, 29. - 30. januar 2006

Jacobsen, Eivind (2006). *Økende krav til omdømme i markedene : med eksempel fra dioksinsaken på laks*. Foredrag holdt ved konferansen Fisk2006, Tromsø, 27. - 28. november 2006

Jervell, Anne Moxnes (2006). *Forbrukerinteressen i økologisk og småskala matproduksjon*. Foredrag holdt ved seminaret "Har økologisk mat en framtid? Mål, utfordringer og muligheter for økologisk mat og småskala-produksjon i Norge", Helgeland Matfestival, Mosjøen, 17. august 2006

Kjærnes, Unni (2006). *Forbrukernes og samfunnets krav til dyrevelferd : i Europa og i Norge*. Foredrag holdt ved Tine Midt-Norges regionkonferanse, Hell, 2. november 2006

Kjærnes, Unni (2006). *Forbrukertillit under matvarekrise*. Presentasjon holdt ved Veritas konferanse om matvarekrise, Høvik, 17. januar 2006

Kjærnes, Unni (2006). *Hva er "Welfare Quality"- prosjektet?* Foredrag holdt ved "Veien til en bedre dyrevelferd. Utfordringer for praksis og ansvarsfordeling?", workshop med norske stakeholdere, NILF, Oslo, 14. november 2006

Kjærnes, Unni (2006). *Tillit til mat : resultater fra en europeisk undersøkelse*. Foredrag holdt på Mattilsynets seminar "Forbrukerretting av matpolitikken", Oslo, 13. november 2006

Kjærnes, Unni (2006). *Tillit til mat i Europa*. Foredrag holdt ved Lipidklinikken, Oslo, 5. september 2006

Klepp, Ingun Grimstad (2006). *Er merkeordningen for tekstiler gått ut på dato?* Foredrag holdt ved fagseminar i Tekstilpanelet, SFT, Oslo, 19. januar 2006

Klepp, Ingun Grimstad (2006). *Tekstiler og kvalitet*. Foredrag holdt for butikkledere, Holmen fjordhotell, Asker, 28. mars 2006

Laitala, Kirsi (2006). *Kvalitet og kvalitetsstandarder : hvilke kvalitetskrav bør stilles til arbeidstøyet, og hvordan skal dette testes?* Foredrag holdt ved GRIP, Oslo, 23. november 2006

Osmundsvåg, Ingri, Hanne Torjusen & Gunnar Vittersø (2006). *Resultater fra undersøkelse om bærekraftig mat blant de norske deltakerne i HealthCat-nettverket*. Presentasjon på HealthCat-møtet i Oslo rådhus, 30. oktober 2006

Poppe, Christian (2006). *Gjelds- og betalingsproblemer i Norge : empiriske indikatorer og teoretiske perspektiver*. Foredrag holdt for Innkrevingsutvalget, Oslo, 19. mai 2006

Roos, Gun (2006). *Hvordan ser barn på mat? : bilder fra en 5. klasse i Oslo*. Poster presentert ved Folkehelsekonferansen 2006. Barn og unges oppvekstvilkår, Lillestrøm, 30. - 31. mars, 2006

Roos, Gun (2006). *Mat, helse og kropp - tanker fra menn i tre yrkesgrupper*. Foredrag holdt ved seminaret "Menn og maskuliniteter", SSK, UiO, 14. februar 2006

Roos, Gun (2006). *Nordiske barns bilder av mat og spising*. Foredrag holdt ved Forbrukerrådets workshop "Restriksjoner på markedsføring av søte, salte og fete produkter overfor barn og unge", Standard Norge, Lysaker, 31. mai 2006

Roos, Gun & Margareta Wandel (2006). *Mat, helse og kropp - oppfatninger fra menn i tre yrkesgrupper*. Paper presentert ved konferansen "Helseulikheter og velferdsstat", Oslo, 10. - 11. oktober 2006

Rysst, Mari (2006). *"Cool is the rule" : 10-åringers forståelse av å være kul/ikke kul*. Foredrag holdt i Barne- og ungdomsavdelingen, NRK, Oslo, 9. oktober 2006

Rysst, Mari (2006). *Utsatthet på grensen til fattigdom - hva innebærer det?* Innlegg på Aktualitetssymposium 2006, Institutt for statsvitenskap, UiO, 21. februar 2006

Slettebø, Dag (2006). *IKT i samfunnsfag*. Foredrag holdt ved konferansen NKUL 2006, Norsk konferanse om utdanning og læring, Trondheim, 11. - 13. mai 2006

Stamsø, Mary-Ann (2006). *Helse- og sosialpolitikk*. Forelesning (1) holdt ved Høgskolen i Oslo, avd. ØKS for masterstudenter/videreutdanningen, 9. oktober 2006

Stamsø, Mary-Ann (2006). *Helse- og sosialpolitikk*. Forelesning (2) holdt ved Høgskolen i Oslo, avd. ØKS for masterstudenter/videreutdanningen, 16. oktober 2006

Strandbakken, Pål & Harald Throne-Holst (2006). *Godtar forbrukerne høyere strømpris mot reduserte utslipp av klimagasser?* Foredrag holdt ved NVEs Energidager 2006, Holmenkollen Park Hotell, Oslo, 19. - 20. oktober 2006

Stø, Eivind & Harald Throne-Holst (2006). *Hovedresultater fra intervjuer med stakeholdere og fokusgrupper med forbrukere.* Presentasjon holdt på stakeholdermøte om føre-var prinsippet innen nanoteknologien, Håndverkeren, Oslo, 9. november 2006

Throne-Holst, Harald (2006). *Emerging technologies: nanotechnology and nanoparticles.* Foredrag holdt på Forbrukerrådets ledermøte, Oslo, 7. desember 2006

Throne-Holst, Harald & Pål Strandbakken (2006). *Husholdningenes energibruk.* Foredrag holdt på Forbrukerrådets Energidag, Sarpsborg, 11. oktober 2006

Vittersø, Gunnar & Steinar Dragland (2006). *Forbrukeres oppfatninger og bruk av gulrot og kålrot.* Foredrag holdt for "Plantemøtet Østlandet 2006", Tønsberg, 8. - 9. februar 2006

Vittersø, Gunnar, Ingun Grimstad Klepp & Eivind Stø (2006). *Tar vi fri fra miljøproblemene på fritida?* Presentasjon holdt på seminar om bærekraftig fritidsforbruk, SIFO/Vestlandsforskning, Håndverkeren, Oslo, 3. november 2006

Kronikker og avisartikler

Amilien, Virginie & Atle Wehn Hegnes (2006). Ringerikspotet fra hele landet. *Nationen* 10/11

Berg, Lisbet (2006). Et liksom-marked. *VG* 17/9

Berg, Lisbet, Eivind Stø & Laura Terragni (2006). Handlekurven som politikk. *VG* 15/3

Borch, Anita (2006). Automater på spill. *Dagbladet* 9/4

Borch, Anita (2006). Forbrukerveiledningens bakside. *Forbrukerrapporten* 2005 (10)

Borgeraas, Elling (2006). *Utsatthet og velferd i Norden.* LO-Aktuelt (9)

Brusdal, Ragnhild & Mari Rysst (2006). *Forbruk og forfall.* *Dagens Næringsliv* 13/10

Bugge, Annechen (2006). *Den store slankekrigen.* *VG* 22/1

Dulsrud, Arne & Eivind Jacobsen (2006). *Mattilsynets dobbeltrolle.* *Dagbladet* 23/1

Dulsrud, Arne & Hans Martin Norberg (2006). *Mattilsynet - sin egenfiende?* *Handelsbladet FK* (online), 10/7

Døving, Runar (2006). Monsterbilen. *Dagens Næringsliv* 6/1

Døving, Runar (2006). Meny for et godt råd. *Dagens Næringsliv* 20/2

Døving, Runar (2006). SV og forbrukets kvinnelige skam. *Forbrukerrapporten* 2006 (1)

Døving, Runar (2006). Vårt kristne ansvar. *Dagbladet* 3/4

Døving, Runar (2006). Da fjellet ble pent. *Dagens Næringsliv* 11/4

Døving, Runar (2006). Evig forsørgerplikt. *Dagsavisen* 20/4

Døving, Runar (2006). Nordpolen smelter. *Ny tid* 28/4

Døving, Runar (2006). 15 kjappe muslimer. *Dagens Næringsliv* 30/8

Døving, Runar (2006). Forbrukermakt. *Dagens Næringsliv* 25/9

Døving, Runar (2006). Mannskamp for likestilling. *Aftenposten* 14/10

Døving, Runar (2006). Pendlerens og turistens vei. *Nationen* 18/10

Døving, Runar (2006). Ingen vil dø for kjøpesenteret. *Dagens Næringsliv* 20/10

Døving, Runar (2006). Fra mannskamp til likestilling. *Aftenposten* 24/10

Døving, Runar (2006). God tur til Syden. *Forbrukerrapporten* 2006 (6)

Døving, Runar (2006). The same procedure.... *Dagens Næringsliv* 11/12

Døving, Runar (2006). Smaken av puddel. *VG* 13/12

Hegnes, Atle Wehn (2006). Plutselig refleksjon om sammenheng. *Nationen* 13/10

Klepp, Ingun Grimstad (2006). Merking gått ut på dato : 100% rent tull. *Forbrukerrapporten* 2006 (02)

Rysst, Mari (2006). Alle ofrer seg for barna. *Aftenposten* 20/2

Rysst, Mari (2006). Barndommens paradokser. *Aftenposten* 24/11

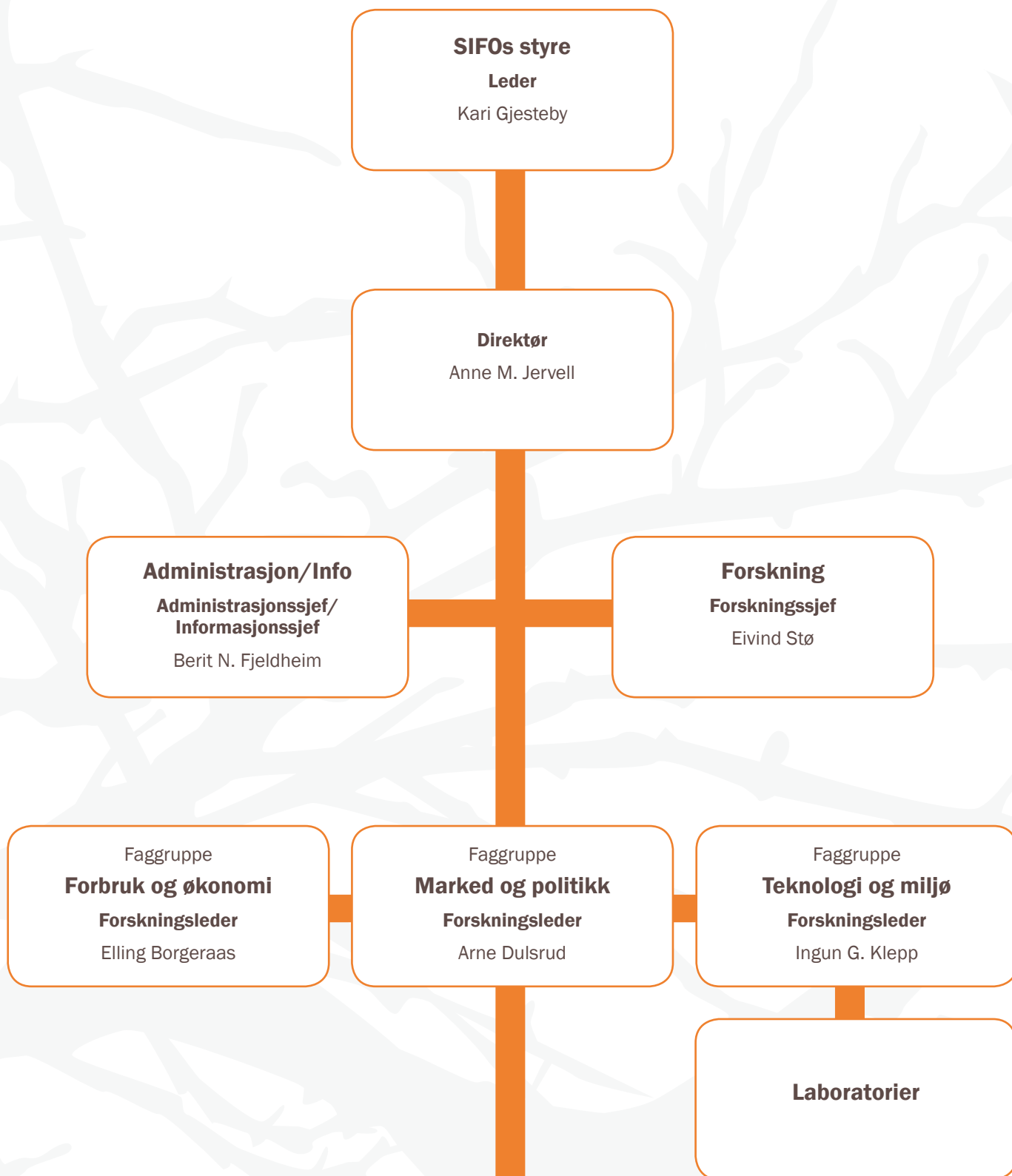
Slette-meås, Dag (2006). Dårlig dannelse på nettet. *Aftenposten* 1/11

Strandbakken, Pål (2006). Kan bærekraftbegrepet brukes til noe fornuftig i dag? *Forbrukerrapporten* 2006 (9)

Throne-Holst, Harald (2006). Forbruksvekst. *Aftenposten* 18/8

Organisasjonskart 2007

Ansatte

pr. 31.12.2006

Ledelse

Jervell, Anne Moxnes, direktør
Stø, Eivind, forskningssjef
Fjeldheim, Berit Nyborg, administrasjons/informasjonsjef
Borgeraas, Elling, forskningsleder/forsker II
Dulsrud, Arne, forskningsleder/forsker II
Klepp, Ingun Grimstad, forskningsleder/forsker I

Administrasjon

Hole, Hanne, informasjonskonsulent/arkiv/bibliotek
Holien, Kari, økonomikonsulent
Johansen, Arvid S., IT-konsulent
Kristiansen, Steinar, IT-ansvarlig
Larsen, Inger-Åse, sekretær
Larsen, Camilla Synnevåg, personalkonsulent
Leivestad, Thea, informasjonskonsulent
Strand-Pedersen, Grethe, fagansvarlig innkjøp/stabsstøtte

Forbruk og økonomi

Berg, Lisbet, forsker I
Borch, Anita, forsker III/stipendiat
Brusdal, Ragnhild, forsker I
Døving, Runar, forsker II
Helle-Valle, Jo, forsker I
Kjørstad, Ingrid, forsker III
Pope, Christian, forsker II
Rysst, Mari, forsker III
Slettemeås, Dag, forsker III
Stamsø, Mary-Ann, forsker III
Storm-Mathisen, Ardis, stipendiat
Tuft, Per Arne, forsker II
Øybø, Anne Marie, fagkonsulent

Marked og politikk

Amilien, Virginie, forsker II
Bugge, Annechen, forsker II
Hegnes, Atle Wehn, forskningsassistent
Jacobsen, Eivind, forsker II
Kjærnes, Unni, forsker II
Kulø, Marianne, forskningsassistent
Lavik, Randi, forsker I
Osmundsvåg, Ingri, forskningsassistent
Roos, Gun, forsker II
Terragni, Laura, forsker II
Torjusen, Hanne, forsker III
Vramo, Lill Margrethe, forskningsassistent

Teknologi og miljø

Andersen, Rachmilla, avdelingsingeniør
Bergh, Tone Kristin, fagkonsulent
Helstad, Sigrid Knutsdatter, fagkonsulent
Laitala, Kirsi, fagansvarlig tekstil
Rødningen, Engebret, laboratorie- og kvalitetsansvarlig
Schander, Jorunn Anita, fagmedarbeider
Strandbakken, Pål, forsker III
Synnes, Ole, fagkonsulent
Throne-Holst, Harald, forsker III
Vittersø, Gunnar, forsker III

Studenter ved SIFO

Bergflødt, Sigurd, student/forskningsassistent
Rygg, Åsmund, student
Storø, Ole Ivar, student

Deltakelse i komiteer, råd og utvalg 2006

International Electrotechnical Commission (IEC)

IEC/TC 59: Performance of household electrical appliances

- Home laundry appliances – Anna Risnes (correspondent member) (t.o.m. august 2006)
- Dishwashers – Sigrid K. Helstad
- Ovens and microwave appliances – Tone K. Bergh
- Small electrical household appliances – Tone K. Bergh
- Acoustical noise – Steinar Kristiansen

Comité Européen de Normalisation (CEN)

CEN/TC 248: Textiles

- WG 23 Burning behaviour of nightwear – Kirsi Laitala
- WG 27 Determination of fibre proof properties of fabrics – Kirsi Laitala
- WG 28 Thermoregulation – Kirsi Laitala

Comité Européen de Normalisation Electrotechnique (CENELEC)

CLC/TC 59X: Consumer information related to electrical household appliances

- Washing mashines – Anna Risnes (t.o.m. august 2006)
- Dishwashers – Sigrid K. Helstad

European Association for the Coordination of Consumer Representation in Standardization (ANEC)

Domestic appliances working group

- Dishwashers – Sigrid K. Helstad

Swedish Standards Institute

SIS/TK 160 Textil och läder (Svensk komité)

Arbidsgrupper:

- AG 1 Storleksmärkning av kläder - Kirsi Laitala
- AG 2 Tvätt och kemi - Kirsi Laitala
- AG 3 Textiliers brännbarhet - Kirsi Laitala
- AG 4 Textiliers mekaniska egenskaper - Kirsi Laitala
- AG 5 Sikkerhet i barnkläder - Kirsi Laitala

Embetsmannskomiteé for forbrukerspørsmål (EK-K)

Nordisk forskerforum

Eivind Stø

Styringsgruppen for produktspørsmål

Anna Risnes – medlem (t.o.m. august 2006)

Andre

Anthropology of food. Web journal – www.aofood.org

Virginie Amilien – member of the editorial board
Gun Roos – member of the editorial board
Laura Terragni – member of the editorial board
Unni Kjærnes – member of the scientific committee

European Network of Debt Research

Christian Poppe – medlem av koordineringsgruppen for nettverket

European Credit Research Institute (ECRI) – Consumer Finance Network

Christian Poppe

European Sociology Association (ESA) – Working group: Sociology of Consumption

Eivind Stø – chair of the working group

Forbrukerrådet

Ingun G. Klepp – eksternt varamedlem i styret

Forskningsutvalget for økologisk landbruk

Hanne Torjusen og Gunnar Vittersø

Fridtjof Nansens Institutt

Anne M. Jervell – medlem av rådet

Institutt for økonomi og ressursforvaltning, UMB

Anne M. Jervell – eksternt styremedlem

International Commission for Research in European Food History (ICREFH)

Virginie Amilien – member of the scientific committee

International Commission on the Anthropology of Food (ICAF) – ICAF Norway

Gun Roos, Hanne Torjusen og Virginie Amilien

International Society of Food, Agriculture and Environment (ISFAE)

Virginie Amilien – vice chair of food and health section

Mattilsynet

Unni Kjærnes – medlem av Mattilsynets råd

Nettverk av samfunnsvitenskapelige institutter

Anne M. Jervell – medlem i arbeidsutvalget

Norsk selskap for ernæring (NSE)

Annechen Bahr Bugge – nestleder

Norsk sosiologforening, Østlandsavdelingen

Per Arne Tufta – styremedlem

**Scientific Advisory Board of CRIC,
University of Manchester**

Eivind Stø – member of the board

**Scientific Committee for EurSafe-
konferansen i Oslo, juni 2006**

Unni Kjærnes – medlem
Eivind Jacobsen – medlem

Sosiologi i dag

Arne Dulsrud – redaksjonsmedlem

**Standard Norge – Standardiserings-
utvalg for finansielle tjenester**

Lisbet Berg

Tekstilpanelet

Ingun G. Klepp – medlem i styringsgruppa

**Betygsnämnd for dr.grad for Viveka
Berggren-Torell, Etnologiska institu-
tionen, Göteborgs universitet**

Ingun G. Klepp – medlem

**Doktorkomité (dr.polit.) for Jill Johan-
nessen, Institutt for sosiologi og
statsvitenskap, NTNU**

Jo Helle-Valle – opponent

**Doktorkomité (ph.d.) for Lars Holm-
gaard Christensen, InDiMedia,
Aalborg Universitetet**

Jo Helle-Valle – opponent

Reviewer

Sosiologisk årbok

Jo Helle-Valle

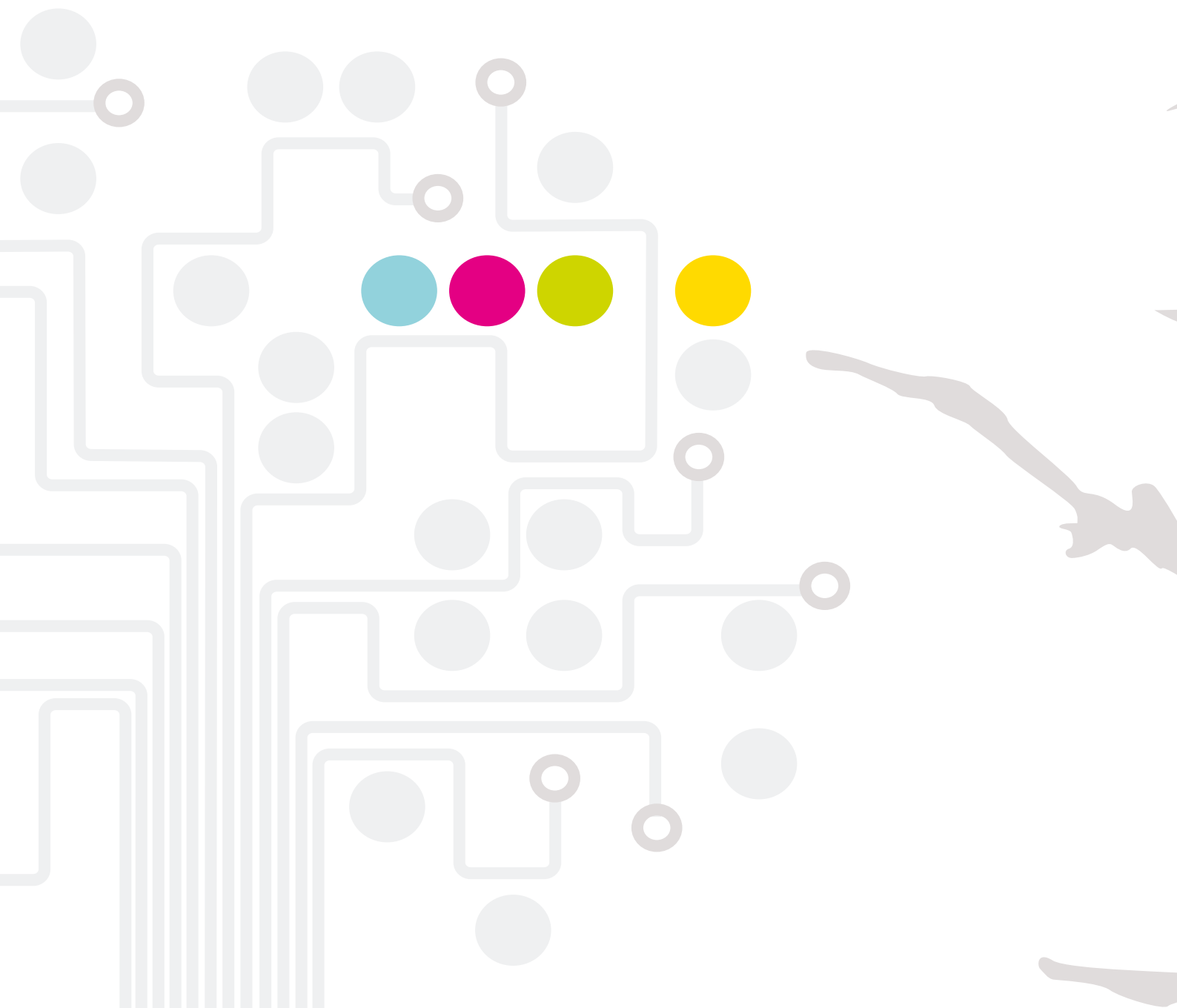
Sosiologisk tidsskrift

Jo Helle-Valle

NFR-reviewer

Jo Helle-Valle

Statens institutt for forbruksforskning

Postboks 4682 Nydalen 0405 Oslo

Besøksadresse: Sandakerveien 24C Bygg B Tlf: 22 04 35 00 Fax: 22 04 35 04

e-mail: sifo@sifo.no internett: www.sifo.no